

200 pár gyorsfutó

fején fekeresi

ás Fia

C. Victoriei 2.

kezelés kifogás-
tetik.

nyeg
függöny, kül-
legelőnyösebb
ása.

EMILNÉ
ju (Uri-u.) 14.)

ada Gedálja és
ben 1515-been.

terméke en-
rid Kimchi ma-
olja volt. Ez

agadisztikus
ob". Sok pré-
készült ebben

k, közöttük az
yve Slomo és

rabbi szer-
ora egyesület

tünk, később
nnan szintén

világra kiható
meg. 1740-ben

állított fel új
nagy tűzvé-

egy zsidó kul-
rendezett be

tén tűz ham-

CÉSEK
lej, vastagabb
hirdetés 5 lej,
kedvezmény,
tendő jelzés
a portó bélyeg
dija 250 lej,
0 lej.

es, gyakorlott
alóányt azon-
lépésre felve-
grünfeld étterem
are.

l párnák szép
ott szoba azon-
do. Poláknál,
amos-u. 12.

cher Betriebs-
der Spiritus-
tion selt vielen
mit gutem
in der Branche
sucht diesbe-
ne anstellung-
ge nachrichten
y, Oradea Ri-
y 4.

00000

arzel
e - vasizlet

L U J
svár) P. M.
ul 13. szám.

fon 10-43

KIRÁLYVATAL TELEFON: 277
Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 8
Éjeli telefon (nyon d.) 2
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy óra

Dl. Ramaseter Róbert
Disztér 2. Il. 8. Budapest

IX évfolyam ♦ 281. szám
1928 December 24 kedd
* 5689 év Tébét 11 *

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Giuji megbízott Dietrich & Stüssel Pfaff Uairli.

Rossz mérleggel zárjuk az évet

Irtá: David Lloyd George, Nagybritánia volt miniszterelnöke

Alábbi cikk az American Press Association útján került a világ-sajtóba

Nemzetközi szempontból nézve a dolgokat, meg kell állapítani, hogy az 1928-as év zavaros volt és lehangelő. Bolíviától a Balkánig az időjárásról szóló jelentések nem mondhatók különösen kedvezőnek. A barométer az egész esztendő során folyton csökkent, Genf felől depressziót jelzett, amit azok a sikertelen kísérletek idéztek elő, amelyek a leszerelés problémájának megoldását akarták megközelíteni. Ez a depresszió kiterjedt egész Amerikára. A nagy nemzetek egymás közötti viszonya bizony eléggé el volt felhőzve és nagyon is hűvös volt.

Sokat vártak az emberek a locarnói hajnaltól, de ezek a várakozások a következő napon bizony nem teljesültek. A leszerelési bizottság munkájának üressége és az angol-francia flottakonferencia sikertelensége általában megerősítették a népek között a már uralkodó érzést, amely bizalmatlan volt a béke iránt és amely azt diktálta, hogy a biztonság kérdéseiben mégis csak legjobb az ágyuk erejére támaszkodni.

Az angol-francia megengedés a legsúlyosabb reakciója volt a leszerelés ügyének s ezzel együtt legsúlyosabb csapása a békeügynek. Ez a konvenció hirtelen bizonyította be, hogy van két olyan nagyhatalom, amely legtovább sem akarja a leszerelést. Amikor szó volt a cirkálók és tengeralattjárók csökkentéséről, akkor a terjedelmet akarták csökkenteni, nem pedig az egységek számát, ami tudvalevőleg nem jelenti a flotta redukcióját, hanem inkább a tengeri hadikészülődés fokozását, ami az utolsó háborúban olyan végzetesnek bizonyult az emberek életére és vagyonára.

És hogyan állanak a dolgok a Kellogg paktum körül? Az angol-francia megengedés és az Egyesült Államok flottatörvénye már ítéletet is mondott annak a paktumnak kihatásáról, amely eredetileg azért jött létre, hogy a háborút egyszerűen s mindenkorra kiirtsa. Ma tehát az egész ügynek nyomatéka Európán van és Amerikán. Mindkét kontinensen a paktum záradékai alapján joguk van ahhoz, hogy az „önvédelmet” saját maguk határozzák meg. E korlátok között az utóbbi száz évben minden háborút igazolni lehetett volna. Természetes, hogy a paktum aláírását nyomom követték olyan események, mint amilyen a francia hadsereg és flottaköltségvetésnek felemelése 800 millió frankkal és Nagybritániának az a bejelentése, hogy Singaporében továbbra is flottabázist épít. Az Egyesült Államokban Coolidge jelezte, hogy a kormány feltétlenül keresztülvizsi a további cirkálók építését, ltáliában pedig Mussolini indulatosan jelentette ki, hogy a békéről szóló ígéreteket üres frazisznak tekinti és nem hajlandó a sok békepaktum ellenére sem leszerelni, hanem épen ellenkezőleg, az olasz hadsereget meg kívánja erősíteni.

Mussolini egészen eredeti volt ebben a cselekvésében úgy mint mindenben. Ugyanakkor, amikor a különböző békeszerződéseket aláírta, azon gondolkodott, hogyan lehetne megjavítani az olasz hadsereget és a flottát. Amikor szemrehányást kapott emiatt és felelősségre vonták, hogyan tudja ezt magas állásával és felelősségével összeegyeztetni, akkor az olasz miniszterelnöknek vállvonogatás volt a válasza.

Be kell vallanom, hogy Mussolini magatartását az elmúlt két-három év történése után, különösen pedig azok után, ami az elmúlt évben történt, teljesen igazoltnak találom. A hatalmak minden pacifisztikus kijelentése eddig a hadsereg és a flotta jelentős kiterjesztését és átférmálását vonta maga után. A szentimentális békedalok, amiket hallani lehetett a nemzetközi bankettek egy-egy újabb paktum aláírásakor, elnémultak az államok nagy arzenáljainak kalapácsütései alatt. Mindenütt nagy buzgalommal dolgoztak fegyvereken, hogy

azoknak hasznát vehessék egy bekövetkező háborúban. Mussolini teljesen igazolva van ennek a politikai komédiának a láttára, sőt nagyon jó, hogy akad férfi egy olyan előkelő pozícióban, mint ő, akinek meg van a bátorsága a tiszta igazság kimondására. Mert mialatt a népek alázatosan meghajolnak a béke szobra előtt egészen más irányba, a háboru tengeri szirtjei felé eveznek. A Kellogg-paktum ellenére, ezt fájdalommal kell konstatálnunk, ez az év nem volt a béke esztendeje.

Nem csoda, ha az egyetlen politikus, Stresemann, aki minden bizalmát a kiengesztelődés politikájába helyezte, úgy nyilatkozott, hogy a nyugati hatalmak mindent megtesznek ahhoz, hogy tönkretegyék a német köztársaságot. A hatal-

mak valóban ezt cselekszik, ha nincs is szándékukban visszaállítani azt a monarchiát, amely a háborút felidézte. De nem lehet kétség az iránt sem, hogy mostani politikájuk közvetlen hatása nem ugyan német republika tönkretétele, de olyan természetű, hogy feltétlenül elérik vele azoknak az elemeknek a megerősítését, akik Németországban a revanspolitika hívei.

Az elmúlt év olyan világot hagy vissza, amely még kevésbé biztonságos, mint az, amikor aláírták a szerződéseket, amelyek háboru kiirtását ígérték. Hogyan állunk tehát a jövővel? Az én jóslásaim a közvetlen jövőre nézve így hangzanak: „További időjárás bizonytalan, néhol helyi viharok. Később azonban a időjárásnak meg kell javulnia.

Angol-német kölcsönajánlatot kapott a kormány, amely azonnal perfektuálható volna

A kölcsön a Bank of England égisze alatt Londonban kerülne kibocsátásra

(Bucuresti-Bukarest, dec. 24. Az Új Kelet tudósítójától). A kölcsöntárgyalások ügyében ma érdekes fordulat jött be, amely élelken foglalkoztatja ugy a politikai, mint a gazdasági közvéleményt. A Cuvantul jól informált körökre való hivatkozással azt az értesülést közli, hogy a kormány Londonból és Berlinből diplomáciai uton igen fontos közvetítő sugalmazást kapott a kölcsönrel kapcsolatban. Állítólag igen magas helyről több ízben is interve-

niáltak Bukaresten, hogy a kormány, ha a Párisban folytatott kölcsöntárgyalások sikeres befejezése elé súlyosabb akadályok merülnek, keressen más formát a probléma megoldására. Állítólag egy angol-német kölcsönajánlatról volna szó, amely a londoni pénzpiacon azonnal megvalósítható volna. A kölcsön a Bank of England égisze alatt kerülne kibocsátásra a német és francia bankok támogatása mel-

lett. Munkatársunk az új hírekkel kapcsolatban felkereste Popovici Mihály pénzügyminisztert, aki a hozzáintézett kérdésre a következő választ adta: -- A tárgyalásokról sokat beszélnek, nagyon sok homlokegyenest ellenkező hír van forgalomban. De nem akarom hivatali elődöm példáját követni és csak akkor szándékozom részletes nyilatkozatot tenni, ha a kölcsön meglesz.

Az új költségvetés végösszege: 38 milliárd 300 millió

A szeszadóbevételeket 600 millióra; a vámbevételeket 1200 millióval redukálta a kormány; az egyenesadókat, a bélyegilletékeket és a monopoliójövedelmeket pedig összesen 2272 millióval emelte

(Bucuresti-Bukarest, december 24. Az Új Kelet tud.) Ma délelőtt osztották ki a kamarai képviselők között az új költségvetés nyomatot tervezetét. Általános felhangot keltett ugy politikai, mint közgazdasági körökben a költségvetési előirányzatnak az a tétele, amely szerint a kormány 1929-ben összesen 600 millióra szállította le a szeszadóbevételeket. A szeszadóbevételek előirányzatának ilyen nagymértékű csökkentéséből arra kell következtetni, hogy a szeszipar helyzete a közeljövőben álló évben sem számíthat javulásra.

A költségvetési előirányzat 1929-ben 1 milliárd 745 millió lejjel kevesebb szeszadóbevételre számít

az 1928. évi tényleges bevételekkel szemben. Értesülésünk szerint szeszipari körökben komoly akcióra készülnek a kormánytól annak tisztázására, hogy az új rezsim milyen szeszpolitikát akar folytatni.

A költségvetés végösszege egyébként 38 milliárd 300 millió lej, vagyis 50 millió lejjel kisebb, mint a mostani. A bevételi tételek legjelentősebbjeinél a kormány lényegesen leszállította az előirányzatot, másutt azonban, különösen a

fogyasztási adók tételeinél emelkedés mutatkozik. Egyenes adókból 7 milliárd 862 milliót számít bevételezni az állam a tavalyi 7 milliárd 282 millió lejjel szemben. A indirekt adók 12 milliárd 302 millióval szoropelnek a költségvetésben a tavalyi 15 milliárd 297 millióval szemben. Bélyegilletékekből 4 és félmilliárd ejt számít bevételezni a kincstár a tavalyi 3 milliárd 600 millió lejjel szemben. A monopolió-cikkek árusításából is nagyobb bevételre számít a kormány a jövő évben, amelynek tételét 8 milliárd 253 millióra állította be a tavalyi 7 milliárd 462 millióval szemben. A vámbevételekből eredő jövedelmek előirányzatát 1 milliárd 200 millióval csökkentette az új költségvetés, a forgalmi- és luxusadóbevételeket pedig 200 millióval. Emelkedni fognak tehát az állam bevételei az egyenesadónál 580 millióval, a bélyegilletékeknél körülbelül 20 százalékkal vagyis 900 millióval és a monopolió-cikkekénél 792 millióval.

Az idei költségvetésben mutatkozó deficitet a kormány úgy akarja fedezni, hogy egész sereg megszavazott, de fel nem használt póthitel megsemmisít, azonkívül pedig a Németországtól járó 75.5 millió arany márkát is erre a célra

fordítják, végül pedig az új költségvetésben történt adóemelések révén.

A haital öböl megváltása a Beren Rajemet legnagyobb terhditása. Ezen fontos terület megszerzése Nagyobb KRL adományja ösztönözte.

Egy üvegüzlet kirakatába rohant be a meg nem engedett sebességgel hajtó taxiautó

Félmillió kárt szenvedett a Fischer-üvegáruház

(Cluj-Kolozsár, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután négy órakor a Wesselényi Miklós utcán siető embereknek nem mindennapi látványban volt részük. A 630 számú taxiautó, mely a Mátyás-térről robogott a vasút irányába, váratlanul felszaladt a járdára és hatalmas esőömpölés és az autóban ülő hölgy jajkiáltásai közben behorogott a Fischer-féle üvegüzlet kirakatába. Az óriási zajjal kísért szerencsétlenség hamarosan óriási néptömeget esdített az autó köré, amelynek utasa, egy elegáns bundába öltözött hölgy abban a pillanatban, mikor a Fischer üvegüzlet üvegei és dísz tárgyai apró üvegszilánkokká forgácsolódtak, kiugrott az autóból és mint aki esztétikáért vezette, elrohant a helyszínéről. A rendőri nyomozásnak sem sikerült többé felkutatnia. Az azonnal kiszállított rendőrség még a helyszínen megindította a nyomozást és letartóztatta a taxiautó soffőrijét, Ko-

losvári Tivadart. Néhány munkással kivonatták a kirakatból a benne rekedt taxiautót, amelyet büntjékként a soffőrral együtt a rendőrségre szállították. A soffőr első kihallgatásakor azt a vallomást tette, hogy egy szembe jövő kocsi akart kikerülni, amikor a járdára felszaladt. A rendőrség több kihallgatást fogantatott az ügyben, melyekből azt a következtetést szüreték le, hogy a soffőr negyven kilométeres, tehát még nem engedett sebességgel hajtott az utcán és egy taxiautóval találkozott szembe. A gyors hajtás következtében elvesztette lélekjelenetét, ahelyett hogy jobbra kormányozta volna autóját, a baloldali járdára futott fel és így következett be a szerencsétlenség.

A Fischer-féle üvegüzlet kirakatában az autóból 523 ezer lej kárt okozott. A rendőrség közjegyzői jegyzőkönyvet vétegetett fel a kárról, amelynek megtérítése érdekében az eljárás megindult.

Egy francia nevelő nő revolveres zsarolási kísérlete az angol bíróság előtt

London, dec. 24. Huszonegyéves, gyönyörű francia leány állott a napokban a londoni bíróság előtt. Azzal vádolták, hogy revolverrel a kezében 10.000 font sterlinget követelt volt gazdájától — sőt mint utóbb kiderült — egyben volt barátjától is.

A tárgyaláson kiderült, hogy Marie Louise Berthe Jaquin két év előtt került Angliába és már 19 éves korában mint francia nevelő nő kereste meg kenyerét. Marie Jacquin igen előkelő francia orvosi családból származik, de családja teljesen elszegényedett és édesapja fillér nélkül vonult nyugalomba, mint a francia hadsereg tábornoka. 1926-ig Aleppóban élt édesatyjával Marie Jacquin, mint a tábornok a szíriai csapatoknál teljesített szolgálatot, de amikor a tábornok nyugdíjba ment, visszaköltöztek Franciaországba.

Amikor a szép francia leány látta, hogy édesatyja kis nyugdíjából nem tudnak megélni, önként vállalkozott arra, hogy megkönnyíti családja megélhetését és munkát vállal valahol a külföldön. Az angol lapok hírdetése nyomán a 19 éves szép, szőke leány talált is megfelelő helyet és London egyik kertvárosában, Bexhillben nevelő nő lett. A szomszéd házában lakott Edwin John Paxton, egy gazdag aglegény, aki hamarosan megismerkedett szomszédai feltűnően szép francia nevelő nőjével. A barátságból hamarosan viszony keletkezett és végül is Marie Jacquin Paxton házába költözött, ahol attól kezdve mint házvezető nő szerepelt.

Az idén februárban Marie Jacquin nem bírta tovább ezt a megalázó életet és hazatért szüleihez Franciaországba. Egy hónapig maradt odahaza a szép Marie, azután márciusban vissz-

szatért Londonba, de most már nem költözött be többé Paxton házába, hanem Bexhillben vett ki magának egy kis szobát, ahol még sűrűn találkozott Paxtonnal. A férfinek kezdett terhézni ez a viszony, és végül is ezer font sterling végkielégítést adott a leánynak azzal a kikötéssel, hogy soha többé nem találkoznak és a leány visszautazik Franciaországba.

Pénzt vagy életet

Marie Jacquin tényleg meg is ígért mindent, sőt bevállalta is azokat, de később hónapok múltán, mégis arra határozta el magát, hogy ismét visszatér Angliába. Október 29-én Marie Jacquin valóban meg is érkezett repülőgépen Londonba, de most társaságában volt egy Gilbert nevű francia ember is. Másnap Marie Jacquin és Gilbert kihajtottak Paxton villájához, de aznap még nem beszéltek vele, hanem csak másnap este félnyolckor csöngöttek be a szép Marie volt barátjához.

A leány egyedül ment be Paxtonhoz. A beszélgetés szakadozottan folyt le közöttük, mert Marie nagyon idegesen viselkedett, minduntalan fölugrált és ki-nézett az ablakon, majd megkérdezte Paxtontól:

- Tudod, miért jöttem el hozzád?
- Honnan tudnám? — felelte a férfi.
- Nos, öt percen belül megtudod — jelentette ki sokatmondóan Marie Jacquin.

Még el sem múlt az öt perc, amikor az ajtón halkán kopogtak és a leány a következő pillanatban bebocsátotta Gilbertet. Amikor a férfi is bent volt már a szobában, Marie Jacquin előrukkolt jövele céljával és közölte a férfivel, hogy pénzre van szüksége. Gil-

bert az egész tárgyalás alatt később is a háttérben maradt, egy szót sem szólt, leült az egyik sarokba és úgy hallgatta a csakhamar viharossá váló vitát. Paxton és Marie Jacquin az összehangolt vitakoztak, mert a férfi elyben hajlandó volt még egy bizonyos összegt fizetni, de ezt Marie Jacquin keveselte.

A leány egyszerre csak táskájából revolvert kapott elő, azt Paxton mellének szegezte, majd átküldte Gilbertet a hálószobába, hogy hozza ki az éjjeli szekrényen álló ébresztőórát, amelyet azután Paxton elé tett az íróasztalra.

— Ha nem adsz nekem tíz percen belül 10.000 font sterlinget, agyonlőlek — jelentette ki a leány, kezében a revolverrel.

A mentőötlet

Paxton nem tudta, hogy mit csináljon, hiába próbált alkudozni. Amikor aztán a tíz perc lejárt, elővette a csekkönyvét és már kezdte is írni a 10.000 font sterlinges csekket, amikor egyszerre csak mentőötlete támadt.

— A ház előtt áll az automobilom és miután most már másfél óra óta vitakozunk egymással, biztos, hogy feltűnt a rendőrségnek is, mert nálunk nem szabad az utcán öröztelenül hagyni az autót. Ha az őrszem továbbra is ott látja a kocsimat, biztosan feljön a lakásomra s akkor ti kerülnök bajba. Kísérjétek le, hadd vigyem a garázsba a kocsi s akkor azután majd folytathatjuk a tárgyalást.

A lány először tanácstalanul meredt Gilbertre, de amikor társa is azt mondta, hogy ez biztosan tényleg így van és valóban fel fog tűnni a rendőrségnek a dolog, mind a hárman lementek az utcára, hogy a kocsi a garázsba vigyék. Marie Jacquin föltöltött revolverét most is Paxtonra szegezve tartotta, de a férfinek szerencséje volt, mert abban a pillanatban haladt el a ház előtt egy rendőr, mire Paxton félrelépte a lányt, a rendőrhöz rohant és figyelmeztette, hogy Marie Jacquin kezében töltött revolver van. Az őrszem természetesen nyomban letartóztatta a lányt. Gilbertnek sikerült kerekgetnie a lányt.

KÉT UJ ANODPOTLOKÉSZÜLEK

PHILIPS
Radio céljára

Helyettesítse anodtelepét anodpotlokészülékkel, amely egyenesen az erősáramu hálózathoz szállít Önnök anodáramot.
3000 típus 6 különböző anodfeszültséggel 180 Voltig és 3 negatív rácselepfeszültséggel amely 40 Volt-ig változtatható.
3002 típus 6 különböző anodfeszültséggel 180 Volt-ig.
372 típus 2 változtatható anodfeszültséggel 150 Volt-ig.
3005 típus egyenáramu hálózat részére.
Minden feszültségben szállítható.

A tárgyaláson a huszonegy éves fiatal teremtés nem is tagadta, hogy tényleg revolverrel a kezében követelt tízezer font sterlinget Paxtontól, de azt mondta, hogy igazán nem látott más utat magának, hiszen Paxton volt az, aki elesébitotta és a férfi később tudni sem akart róla. A bíróságtól csak azt kérte a lány, hogy vegyék figyelembe mindezeket a körülményeket s legyenek tekintettel arra, hogy ő tiszta szívből szerette a férfit, jóllehet Paxton minősíthetetlenül járt el vele szemben.

Rowlat bíró a hejserő vallomás után meghozta ítéletét s a legenyhébb büntetéssel: egyévi börtönnel sújtotta a lányt, mert bár a zsarolás a legsúlyosabb büntetett Angliában, a bíró mégis úgy érezte, hogy ennek az ügynek a háttérében annyira ostobaság és teatralitás volt, hogy a legenyhébb büntetést kellett alkalmaznia.

— Dési előfizetőink figyelmébe. Dési előfizetőink és olvasóink tudomására hozzuk, hogy az Uj Kelet fiókkiadóhivatalának vezetését Singer Zoltán vette át, aki minden előfizetési és hirdetési megbízást elfogad és akihez minden reklamáció és panasz intézendő.

A halál lovasai
mint az örültek harcolnak a láthatatlan ellenség ellen.

A halál lovasai
a történelem jelenetét élik fel a legújabb gigantikus méretekben. 2000 ember harcol a legnagyobb veszélyben, golyózápor közepette.

A halál lovasai
meghatják a nézőt s felejthetetlen marad annak emlékeztében, aki azt látta.

A halál lovasai
Zugás, reng a föld, rettenetes sikolyok, hatalmas embertömegek vonulnak keresztül, senki sem áll ellent, mert áthatadnak.

A halál lovasai
mely filmet az

Uránia-mozgó
vetíti december 25-től (karácsony) kezdve

A halál lovasai
a Paramount filmháza produkciója.

Select-mozgó Nagy Paramount produkciót mutat be:

FEKETESEJK

egy azon ismeretlen és misztikus drámák közül, amelyek a rejtélyes Szaharában folynak le. E filmben, amely a távol Afrika exotikus légkörét eleveníti fel, az ember a szerelem és becsületért harcol.

Főszerepekben:

Gary Cooper, Evelyn Brent, Noah Berry, William Powell.

Fandon

London. de hoz képest számba megdonból jön s kitűnő angliarácsonyi váévek mérete szerint vannak házak, amelyek két hétben nógott és mint az az összeg

Az

(Bucuressti-t Uj Kelet tud.) totta utolsó előtt. Az ülést totta meg Po megnyitás utá beszédre adan felolvasta a v után az elnök ra pénteken d met össze. Ezz natus már vas A pénteki e betöltöni. Tul lesz, hanem a ban fogják a állásponjtukat nevében Duca rescu, a ragát Jorga, a magy ler József, a n Ottó Róth, a Z

Ujra az Eu

Az örök

(Berlin, decer) Egy románai szülő riportok napok óta a Egy napon me keresni ur, ak be, ezzel is sz kat, amelynek Gold ur bukar

bu

vásárlás Ha jó butort ak Maros (Tg.-Mures)

Széke

Erdélyrészi Buto Bösendorfer. zongor

Hirdesse

A saját fiát lőtte agyon egy kasseli rendőrőrmester

Kassel, december 24. Megrendítő drámának színhelye volt ma Kassel. Egy Raun nevű 60 éves rendőrőrmester tettenért egy fiatal fiút, amint épen egy üzlethelyiségbe tört be. Mialatt a betörő kezeit akarta megkötni, a fiu felismerte, hogy a rendőrőrmester saját apja. Eltaszította magát apját és futásnak eredt. Az őrmester követte a betörőt, aki, midőn látta, hogy menekülni nem tud, rávetette magát saját apjára, egy doronggal földhöz sújtotta és fojtogatni kezdte. Az őrmester kirántotta szolgálati fegyverét és kétszer támadójára lőtt. A fiu halálosan megsebesülve összerogyott. Ekkor látta csak az apa, hogy saját fiát lőtte agyon. Rögtön jelentkezett felettes hatóságánál és letartóztatását kérte. A vizsgálat megállapította, hogy az apa szigorúan szolgálati utasítása értelmében járt el és ezért szabadlábon hagyták.

Mindkét szemére megvakult a Newyork-szállóbeli vitriolos dráma áldozata

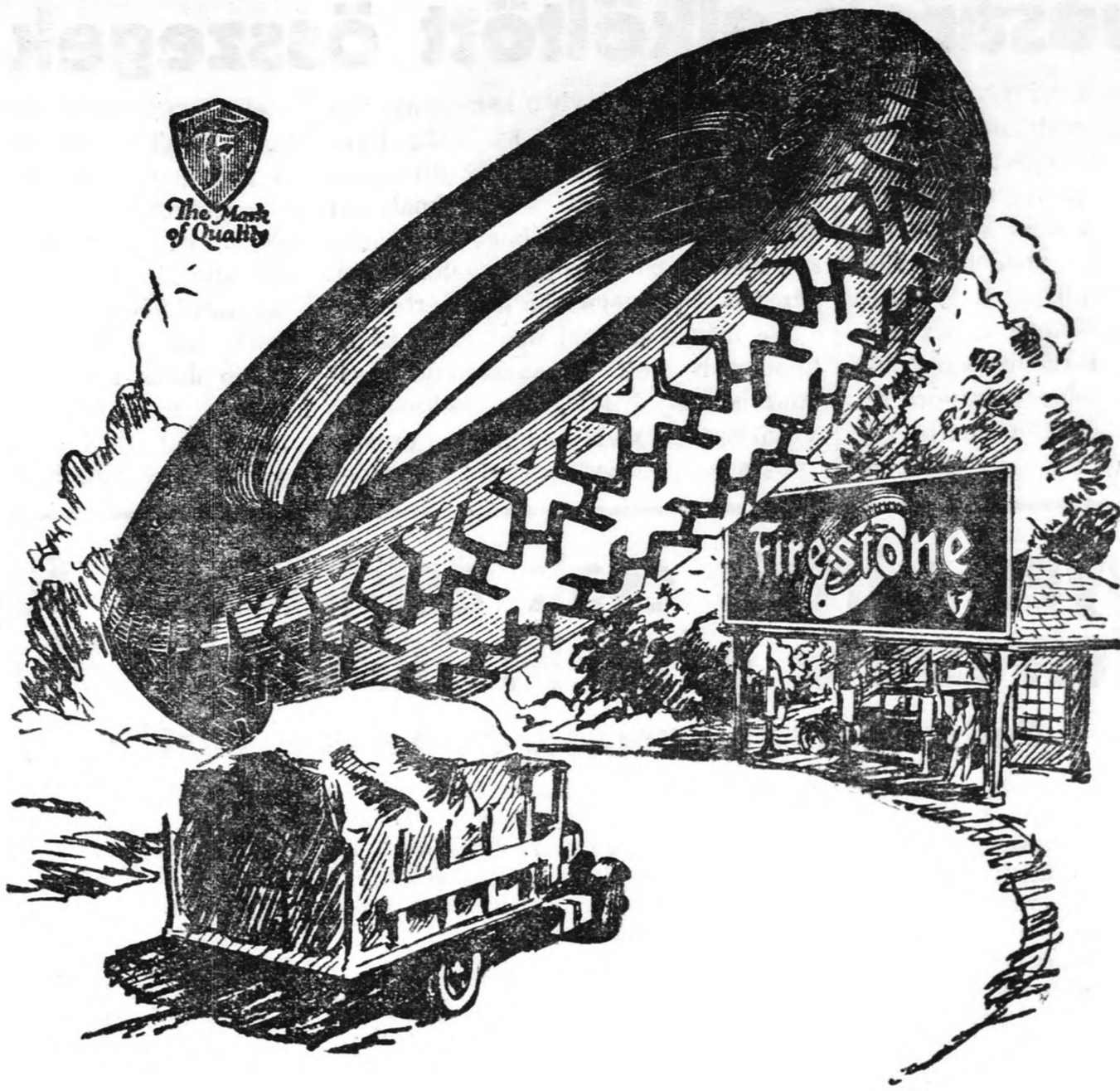
(Cluj-Kolozsvár, december 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a Newyork szállóban megrendítő szerelmi tragédia történt. Egy vidéki uriaszony vitriolos merényletet követett el vőlegénye ellen, aki a merénylet következtében mindkét szemére megvakult. A tragikus szerelmi dráma áldozata dr. Popovici Nicolae, a kolozsvári szülészeti klinika tanársegédje, akit a kolozsvári társaságban mint rokonszenves fiatal orvost, igen előnyösen ismernek. Popovici, amint a merényletet elkövető Balu Sofia fogarasvidéki földbirtokosnő valamásából kiderült, hét évi udvarlás után egy kolozsvári nőhöz közeledett komoly szándékkal. Ez háborította fel Balu Sofiát annyira, hogy végzetes tettét a Newyork-szálló szobájában elkövette.

Szombaton délelőtt megjelent a Newyork-szállóban egy elegánsan öltözött vidéki uriaszony, aki szobát bérelt és a bejelentő cédulára Balu Sofia nevet írt. Az uriaszony szombaton este vendégül látta, dr. Popovicit, aki a szombat éjszakát a Newyork-szállóban töltötte és vasárnap délelőtt is a szállóban tartózkodott.

A délelőtti folyamán a szerelmesek között éles szóváltás támadt. Balu Sofia szemére vetette kedvesének, hogy egy kolozsvári nőnek udvarol és hét éven keresztül tett házassági ígéreteit nem váltja be. Fél tíz óra tájban a szobából óriási lármával és késébeesett sikoltással verte fel a szállóba esendjét és a következő percben a szállóba egész személyzete Balu Sofia elsőemeleti szobája előtt szorongott. A bezárt ajtón hiába akart behatolni a szállóajtó portás és így telefonon értesítették az első kerületi rendőrséget. A helyszínen nem sokára megjelenő rendőrbizottság azután feltörte a szálló szobájának ajtaját.

A szobába rohanó tömeg elé irtóztos látvány tárult. A szoba közepén kétségbeesett kiáltásokat hallatva vergődött dr. Popovici, akiknek arcát véresre égette a reáöntött vitriol. Az első pillanathon látható volt, hogy a szerencsétlenség áldozata a szemén sérült meg rendkívül súlyosan. A fájdalommal sikoltozó és jajgató orvos mellett kezeit tördelve sirt a merénylő Balu Sofia, aki egészen magánkiül szaladgált fel és alá a szobában.

Az azonnal kiszálló mentők a klinikára szállították a szerelmi dráma áldozatát. Megállapítást nyert, hogy az asszony egy liter vitriollal sebezte meg szerelmét és a szoba egyik sarkában még két liter vitriol állott. Dr. Popovici Miklóson a gyors orvosi beavatkozás sem segített és a szerencsétlen ember mindkét szemére megvakult, arca pedig a felismerhetetlenségig összegegett. Hétfőn délelőtt a szerencsétlen ember súlyos seblázt kapott s azóta állapota veszélyes. Balu Sofiát a rendőrség azonnal letartóztatta és kihallgatása után átszállította az ügyészség fogházába, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

Nehéz terhek rossz utakon

Ha hosszú transzportokat kell lebonyolítani kevés megállóhellyel, akkor a gummival impregnált elismert **Firestone** kerekek a legjobbak. A Firestone gummi-merítési eljárása ennek az erős autógumminak nagyobb ellentálló képességet kölcsönöz és a szövet cordjait megvédelmezi a surlódás és hőség következményeitől. Kilométer-eredmény tekintetében csodálatos rekordokat lehet e gummik segítségével elérni, biztonságot és pontosságot akkor is, amikor kedvezőtlen körülmények játszanak közre.

Firestone-autógummi használatakor az évről-évre szerzett tapasztalatok alapján olyan kilométer-teljesítményeket tud elérni, amelyeket nemrégig lehetetlennek tartottak. A világ legelső teherautó gyárainak kocsijait ezekkel az eredeti gummikkal szerelik föl.

Legnagyobb kilométer-teljesítmény az ön pénzeért!

Kedd, 1928.
Fe
Ha
Valona, de
Valona város
tettesek bomba
katonái mun
len. A robban
ban felhalmoz
és dinamikkész
méteres körz

Egy
London, dec
mány az Afga
angol alattvaló
gépeket küldö
angol követs
gyermekait má
gépek már m
indiai Perhas
Az afgán lán
a felkelők gy
Amanullah a k

Mivel
Páris, decem
Bergson megk
mi Nobel-diját
evolúciót soka
cimű művével
mészes, hogy
nem jelentősé
Nietzsche óta
első filozófus,
emberiségnek.
Schopenhauer
lyezkedett mes
gással, hogy v
válság, addig
utakra irány
melyek a
alhoz a
nek, hogy van
chanikus fellog
padt és azoka
az élet metafiz
koznak, hogy m
a célja az éle
és Mach szerin
neket és ellent
gától. Spencer

Ko
fej
Tuivalevő,
kevésnek bizo
vekvő forgalm
érdekes megf
reskedőtlik oly
a Wesselényi-
kihalt melléku
Ha az embe
nls-utca sarkán
megáll, megler
az eddig csőnc
máról, holnap
A Hirschhorn
tulajdonosainak
virágoztatása,
tük mellé deta
szólván lecsar
forgalmának,
kötött-szövött-
az összes rövi
feltűnő olcsó e
és a vásárló k
rohanja álland

Felrobbantották a valonai lőporraktárt

Hatvan halottja és kétszáz sebesültje van a merényletnek

Valona, december 24. Az albániai Valona városában eddig még ismeretlen tettesek bombamerényletet követtek el a katonai munició és lőszeráraktár ellen. A robbanás következtében a raktárban felhalmozott óriási lőszer-, ekrazit- és dinamitkészlet felrobbant és két kilométeres körzetben mindent elpusztított.

A robbanás pillanatában a lőszerraktárban tíz katona tartózkodott, akik valamennyien odavesztek. Az óriási robbanás következtében a két kilométeres körzetben lévő házak összeomlottak és maguk alá temették a bent tartózkodókat.

A kormány azonnal elrendelte a se-

gélymunkálatok megkezdését. A kivonult segélycsapatok hozzáfertek a romok eltakarításához, melyek alól eddig hatvan halottat és több mint kétszáz sebesültet huztak elő. Valószínű, hogy a mentési munkálatok során még nagyon sok sebesültet és halottat fognak megtalálni.

Egyre nőnek az afgán lázadás méretei

Beludnisztánban autonómista lázadás tört ki

London, december 24. Az angol kormány az Afganisztánban veszélyeztetett angol alattvalók megmentésére repülőgépeket küldött Kabulba, amelyek az angol követség hölgyeit és családok gyermekeit magukkal vitték. A repülőgépek már meg is érkeztek az angol-indiai Perhas városba.

Az afgán lázadás méretei egyre nőnek a felkelők gyors előnyomulása miatt Amanullah a kormány és az udvar szék-

helyét ideiglenesen Kandaárba tette át. A közlekedési viszonyokat rendkívül megnehezítette az, hogy a felkelők elfoglalták az utakat. A viszonyok rendkívül zavarosak. A felkelés oka az, hogy a hadsereget a kormány rendkívül rosszul fizette és modernizáló törekvései a konzervatív lakosság gyűlöletével találkoztak szembe.

London, december 24. Beludnisztán perzsa tartományban a napokban véres

lázadások törték ki. A beludnisztáni autonómisták élén Feze Mohamed áll, aki ellen a perzsa sah támadócsapatokat küldött. A perzsa kormány repülőgépekről bombáztatja a felkelők seregeit. A kormány csapatainak előrejutása rendkívül nehéz, mert a Teherán felé indult felkelő csapatok megmérgezték a sivatag összes forrásait és a katonák nehezen szereznek ivóvizet maguknak.

Mivel érdemelte ki Henry Bergson a Nobel-díjat

Páris, december 24. Mint jeleztük, Bergson megkapta az 1927. évi irodalmi Nobel-díjat. Főmunkáját, A teremtő evolúciót sokan Kantnak A tiszta ész című művével hasonlítják össze. Természetes, hogy nem tartalmában, hanem jelentőségére és hatására nézve. Nietzsche óta csakugyan Bergson az első filozófus, aki igazán újat adott az emberiségnek. Míg azonban Nietzsche Schopenhauerből kiindulva, szembe helyezkedett mesterével és azzal a felfogással, hogy van egy transzcendentális válság, addig Bergson ismét azokra az utakra irányította a filozófiát, amelyek a dualizmushoz, azaz ahhoz a világnézethez vezetnek, hogy van test és van lélek. A mechanikus felfogás teljesen a földhöz tapadt és azokat a kérdéseket, melyek az élet metafizikai jelentőségére vonatkoznak, hogy miért élünk, mi az oka, mi a célja az életnek, mint feleslegeseket és Mach szerint önmagukban lehetetleneket és ellentmondásokat — eltolta magától. Spencer vonalat húzott, egyik ol-

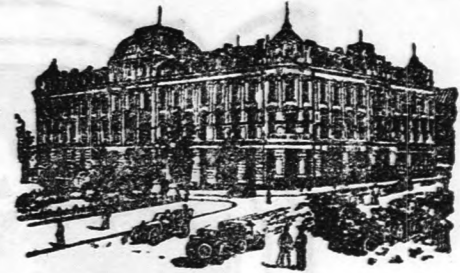
dalon van a tudomány, másik oldalon a hit. Filozófiájában megmaradt a tudomány határain belül, elmélkedett az emberi közösségek létrejöttéről, vallások keletkezéséről stb. Az utilitarisztikus iskola racionális magyarázatot ad a világ lényegére, olyképen, hogy az emberek hasznosságból, célszerűségből cselekszenek, alkotják meg intézményeiket és az érzés a célszerűségi belátás utókövetkezménye, a belátás az első, az érzés másodlagos jelenség, mely a megszokásból fejlődik ki.

Ez a lapos magyarázat nem elégitette ki a mai kor érzésvilágát. Bergsonnál a filozófia metafizikai lendületet kapott, mert ő kimondja, hogy a megismerésnek nem csupán öt érzékünk az eszköze. Kant szerint az idő csak az érzékülésvizió alá vette az időnek kantfogalmát. Kant szerint ugyanis az idő érzékülésvilágunk formája. Bergson A teremtő evolúció-jában megállapítja, hogy az idő, a tartam, a dolgok lényege, valamilyen negyedik dimenzió, amely nélkül a dolgok nem léteznének. A mi elménk azonban csak a holt anyagban dolgozik, csak azt tudja mérni és érzékelni, a tartam kisiklik észlelése alól. Az ész és az ösztön tehát lényegében véve ellentétesek. Az ész a térben, az ösztön az „időben”, vagyis a dolgok belső lényegében dolgozik. A kétfőnek áthidalása az intuíció, melynek jellegzetes példája a művész teremtő alkotása.

Öntudatunk Bergson szerint csak egy megvilágított pontocska nagy ködgomolyagok közepén, melyeket az evolúció hozott létre körülöttünk. Ez a köd tele van erővel és a megismerés új területeivel, melyekbe az intuíció világíthat csak be. Ezzel tehát, bár ő maga egészen nem építette ki rendszerét, új területeket tár fel a filozófiai gondolkodás számára, mely így lényegében a vallási felfogáshoz közeledik. Nem csoda, hogy a neokatolikus mozgalom is új erőt merített Bergsonból, akinek tanítására támaszkodik. Hatása sokkal harmonikusabb és mélyebb, mint Nietzscheé. Nietzsche alapjában véve szét-tördelte magát és leggigantikussabb alkotásában, a befejezetlenül maradt Der

Wille zur Macht című főmunkájában az élet lényegét és fémozgató erejét a hatalomhoz való akarásban látja, tehát egészen materialista megoldáshoz jut. Bergson ellenben a miszticizmus felé tart fel kaput és új látóhatáron elevéníti fel a dualizmust. Abban azonban megegyezik Nietzschevel, hogy szintén mestere a nyelvnek. Stílusa formás, ke-

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. Fürdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem fodrászműhely. Bár-Bufferet.

Rendkívül leszállított szobákkal!

rekded és előkelő. A Nietzsche-féle Übermensch végeredményben csak irodalmi alkotásokat és hisztérikus zenéket termelt. A teremtő evolúció tanulmányozása azonban mindenki bennsőséges harmóniát és az élet különösen tulmenő meleg áhitatot ébresztett fel.

Érdekes egyébként, hogy Schmidt Jenő, a magyar filozófus már 1888-ban felállította a tételt egyik cikkében, hogy a természettudomány módszerei a gondolkodást ki nem elégítik s ennél fogva el kell fogadni az intuíciót a megismerés eszközeként. Bergson néhány évvel később Schmittől függetlenül ugyanerre a megállapításra jut. Schmitt Jenő gnosztikus filozófiája, mely az intuíciót alkalmazza, már eltér a Bergsonétól, de kiindulási pontja közös. Hogy a világ két különböző helyén egyszerre jöttek rá az intuíciónak filozófiai eszközzé avatására, az is annak bizonyítéka, hogy a korszellem egységesen fejlődik.

A legjobban, legolcsóbban és legnagyobb választékban a

KALAPKIRÁLY-nál

PIAȚA UNIRII 24.

szerezheti be kalap és férfidivatszükségeit. Óriási választék minden áruban. **Habig, Mossant, Tress és Borsalino** kalapok egyedérsütása. Különleges keménykalap ujdonságok. Saját varrodám a legprecízebben készít inget, alsónadrágot és pyjamat. Eredeti angol puplín és oxford különlegességek. **Börkesztyük, zoknikülönlegességek. Nyakkendők** szebbnél-szebb mintákban érkeztek raktáromra.

Ne induljon el hangzatos, sokat ígérő, de azt be ne tartó reklámok után, hanem szerezze be szükségletét nálam, ahol minden árucikk garantált jó.

Kolozsvár fejlődése.

Tuivalevő, hogy a Wesselényi-utca kevéseak bizonyul városunk egyre növekvő forgalmának lebonyolítására és érdekes megfigyelni, hogy élelmes kereskedők olyképen segítenek ezen, hogy a Wesselényi-utcával szomszédos, eddig kihalt mellékutakat kezdik felvirágoztatni.

Ha az ember a Wesselényi- és Kornis-utca sarkán levő Renner-palota előtt megáll, meglepetéssel konstalja, hogy az eddig csöndes Kornis-utcanak szinte máról, holnapra világvárosi képe lett. A Hirschhorn Testvérek cég, fiatal agilis tulajdonosainak köszönhető ezen utca felvirágoztatása, amennyiben en gros üzletük mellé detailt is létesítettek, ami ugyszólván lecsapolása a Wesselényi-utca forgalmának, mivel ezen osztályban ugykötött-szövött-, és harlanyaárakat, mint az összes rövid, díszmü- és játékarukat feltűnő olcsó en gros-árakban árusítanak és a vásárló közönség valósággal megrohanja állandóan az üzletet.

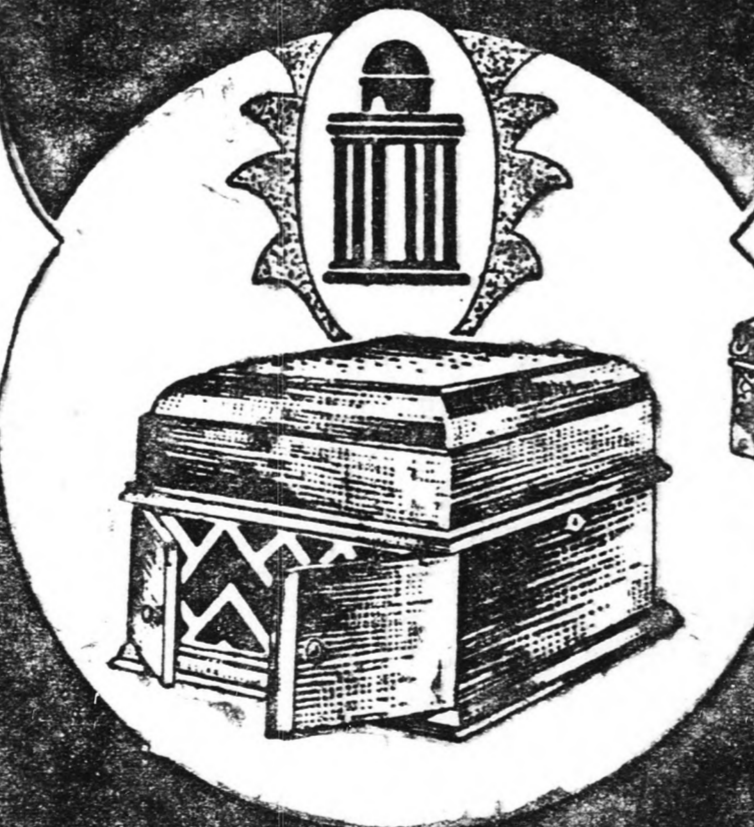
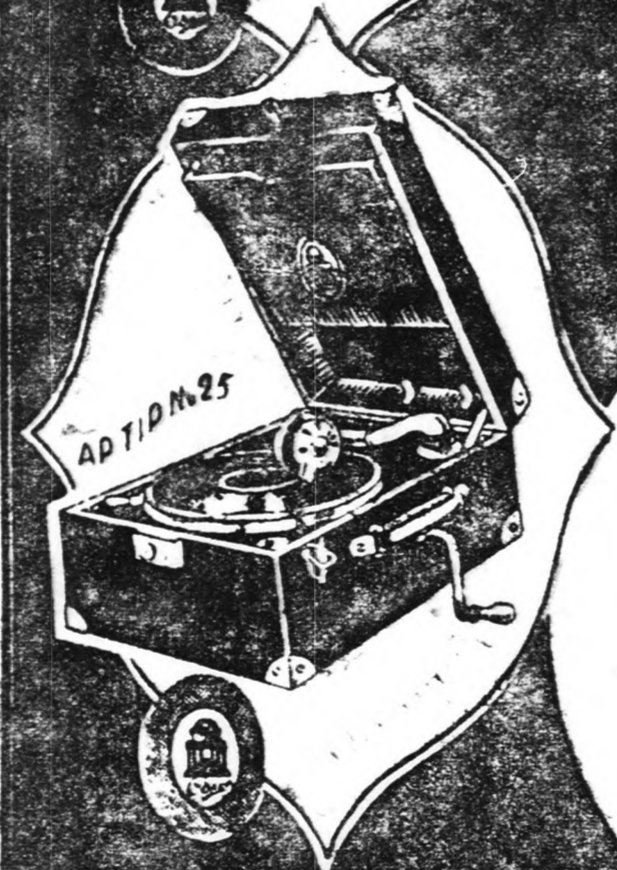
AZ 1929 EVI ÚJ TÍPUSU

ODEON

BESZÉLŐGÉPEK

AZ EGÉSZ VILÁG
BAMULATAT KIVYITÁK
TÖKELETESSEGÜKKEL
A RADIO-TECHNIKA
LEGUJABB EREDMÉNYEI
ALAPJÁN ELŐÁLLITVA
VÁSÁRLÁS ELŐTT
OKVETLEN HALLGASSON
MEG ELOBB EGY

ODEON
BESZÉLŐGÉPET
ELADÁS
HAVIRESZLETEKRE

BUCUREȘTI III · CAL. VICTORIEI N° 79
FLOKOK · BUL. ELISABETA N° 1 * STR. BĂRĂȚIEI N° 52
CLUJ: STR. MEMORANDULUI N° 16
LERACAT MINDEN VÁROSBAN * KERJEN INGYEN KATALOGUST.

FOTO-ZINCO ADEVERUL

Budapest,
a magyar ir
irodalmi kö
kozta. A
Baumgarten
diját? Ez a
képen magy
kevés ilyen
kerül kioszt
is indokolmá
got. A nagy
ban számos
gatja a fant
plitikai és tá
csolatos. Ez
egész magy
deklórással a
első hír mos
A Baumga
az első évbe
és drámaíró,

Az
A

Az amerikai
alakja Arthur
lőne, alól
szól tartják, h
hosszon. Göt
a nagy spekul
kadi ember, p
fűtő mezőváros
az ember a le
dei művelőtek
hozó élére áll
gazdag; a igaz
tagja volt, mie
rosszának élere
hogy a közönsé
mást, mint van
kultúrió tapaszt
gomery Ward
gozni. 70-80
részvényekből
gasabb ártólva
amint a Montg
Baldwin Loco
hen kezdést de
biológ. hogy a
gos közgazdasá
és a statisztika
veszi körül m
részvényeiből
ujjában van
és kívülről tu
és marogtató
Minden lépés
berek, mert t
belemér, hogy
műfőtermő
bilgyáraról és
ismeretes Wil
Fischer Brogh
zénafakjai. Ök
alakítják a ne
zött társaság
zénarát, Szék
mezőgazdasági
stratégiai pont
dasági helyzet
elfutózik. A
nyét szolgálta
tagjai állandó
fenn egymás
Amerika egyik
lett polgárv
nyian sokszor
son és különö
keserűdett ho

Postai
20% en

Antiszemita író kapja a zsidó Baumgarten irodalmi alapítványt

A döntés miatt lemondott a bíráló-bizottság három tagja

Budapest, december 24. Nem csupán a magyar írókat, az egész ugynevezett irodalmi közvéleményt élénken foglalkoztatja kérdés: ki kapja meg a Baumgarten-alapítvány első évi nagy díját? Ez a nagy érdeklődés mindenképen magyarázható, az egész világon kevés ilyen nagyszegű irodalmi díj kerül kiosztásra, ami már egymagában is indokolná a széleskörű kíváncsiságot. A magyar viszonyok között azonban számos olyan kísérő probléma igazolja a fantáziát, amelyik a magyar politikai és társadalmi állapotokkal kapcsolatos. Ezért várta ugyszólván az egész magyar közvélemény nagy érdeklődéssel a zsüri döntését, melyről az első hír most került nyilvánosságra.

A Baumgarten-alapítvány nagy díját az első évben Harsányi Kálmán költő és drámaíró, a Magyarság belső mun-

katársa kapta meg. Így döntött a Baumgarten-alapítvány bizottsága, mely ezen a nagy díjon kívül számos kisebb összegű ösztöndíjat is osztott ki az elismert nevű magyar írók között, akiknek erre a támogatásra szükségük van.

A zsüri döntése ellen egész bizonyosan számos kritikai vélemény hangzik el úgy politikai, mint irodalom politikai szempontból és ugye lehet, nem is csak a liberális oldalról.

Mielőtt még a nyilvánosságnak tudomásra lett volna a Baumgarten-alapítvány ezidei sorsáról, a zsüri összetételében erős megrázkódást és eltolódást okozott a szavazatoknak Harsányi Kálmán mellett való tömörülése. A zsüri tagjai közül hárman lemondottak, mind a hárman keresztény írók, köztük Mikos Lajos dr., Az Est szerkesztője. Ugytalálták ezek a lemondott zsüritagok,

hogy a döntésre hivatott bizottságot nem irodalmi szempontok vezették, hanem bizonyos politikai opportunitás és bátortalanság igazi véleményüknek az érvényesítésére. Lemondásukat igen elfogadható módon indokolják, mikor kifejtik, hogy teljesen ellentétben áll az elköltözött Baumgarten feltételül liberális zsidó esztétikus szemlével az a határozat, mely egy harcos antiszemitanak, a liberális politikai és művészeti eszmék könyörtelen ellenzőjének juttatja az irodalmi alapítvány nagy díját.

Mindez azonban nem változtat már a lényegen, mely szerint január hó 18-án kiosztják a Baumgarten-alapítvány nagy díjait, melyek közül a legnagyobbat és legdiszesebbet Harsányi Kálmán kapja meg. Utólagosan bárholgyan támadják a zsürit, Harsányi Kálmán megkapja a nagydíjat.

BRUTARIE SUTODE
KATONA
TELEFON 90-C VICTORIEI

1. sz. fiók: *Str. Memorandumul 25.*
2. sz. fiók: *Cal. R. Ferdinand 32.*
3. sz. fiók: *Cal. R. Ferdinand 77.*

Unnepi kalács, diós, mákos patkó, naponta 3-szor friss vajassütemény házhoz szállítva!

nyén kívül általában sok szempontok tulajdonítják azt, hogy ilyen nagymértű részvényspekulációs láz kifejlődött; a közönségbe belevetették a részvények iránti bizalmat és megértést a newyorki tőzsde és a Curbmarket technikai készütségét hallatlan mértékben fejlesztették, különösen a Movie Ticketekkel, a vebített árfolyamjelzésekkel, melyeket ugyszólván minden bankcég bevezetett; a külföldi, különösen az angol, francia és német vásárlásokkal, néhány favorit részvény hallatlan, valóságos fanatizáló áremelkedésével, sokszáz pool működésével és végül a hirtelen keletkezett hallatlan gazdag vagyoncok hirtelen vonzásával. Az egész mozgalmra jellemző, hogy szakértők körökben általában a tőzsdei forgalom 80—90 százalékát spekulációnak tartják és elégtelenül állapítják meg a spekuláció fanatikusai, hogy

Az amerikai tőzsdei hosszú új milliomosai

A „Bin Ten“ tagjai. A hirtelen keletkezett nagy vagyonok mindenkit a tőzsdére vonzanak

Az amerikai Hoover-hossz legendás alakja Arthur W. Cutten csikói spekuláció, a kőről Amerikában egyáltalán nem tartják, hogy a legjobbat keresett a hosszban. Götön külseje mit sem árul el a nagy spekulánstól: alacsony, tagbaszakadt ember, pedáns külsejével egy amerikai mezővárosi tanítójáról emlékeztet. Ez az ember a legészakabb, legvadabb tőzsdei műveltekkel ugyszólván a newyorki hossz élére állott. Multja nem túlságosan gazdag; a gabonátőzsde eléggé ismert tagja volt, mielőtt a hossz legnagyobb keresőinek élére állt volna. Mondják róla, hogy a tőzsdére nem hozott magával mást, mint vasidegeit és néhány évi spekuláció tapasztalatát. A tőzsdén a Montgomery Ward részvényeiben kezdett dolgozni. 70—80 körül vásárolt ezekből a részvényekből, amelyeknek ezévi legnagyobb árfolyama 439. Azzal a pénzzel, amint a Montgomery Warden keresett, a Baldwin Locomotive-ben, Westinghouse-ban kezdett dolgozni. Cuttenről közismert flog, hogy nem vakspekuláns. Valóságos közgazdasági nyomozóirodát tart fenn és a statisztikusok egész hadseregével veszi körül magát. Mielőtt egy társaság részvényeiből egy darabot is venne, kisujjában van a társaság egész története és kívülről tudja annak minden üzleti és mérlegadatait és jövő helyzetét. — Minden lépését figyelik az élelmes emberek, mert tudják, hogyha mélyebben belenéz egy vállalat mérlegébe, abból milliótermő hossz lesz. Ő, az automobilgyáraról és a vakmerő spekulációról ismeretes William C. Durant és a detroit Fischer Brothers, az amerikai hossz vezetői. Ők néhány társukkal együtt alakítják a népiesen Bin Ten-nek nevezett társaságot, a tőzdespekuláció vezetőit. Székhelyük Amerika ipari és mezőgazdasági vidékeinek különböző stratégiai pontjain van, úgy hogy gazdasági helyzetet ugyszólván a helyszínen ellenőrzik. A technika minden vívmányát szolgáltatukba állították. A Bin Ten tagjai állandó repülőjáratokat tartanak fenn egymás között, a tőzsdéidő alatt Amerika egyik végéből a másikba foglalt sokszoros milliómosok természetesen és különösen egyben egyeznek: elkészítették hosszisták mindannyian és

csak a végén fog kiderülni, hogy hibaez, vagy ez a szerencsésük.

Ha Bin Ten érdekli egy részvény iránt, az már a nézősüktől javul egy pár pontot. Erre azonban ritkán kerül sor. A háttérben dolgoznak és csak akkor derül ki, hogy ők dolgoztak egy papírban, ha a hossz- és beszütközések elviharozták és a Bin Ten előáll, helyet kérve a kiszemelt részvénytársaság igazgatóságában, vagy ügyvezetésében.

Az idei három hossz-1928-ban három nagy hosszperiódus biztosított fantasztikus nyereségeket a Bin Ten-nek. A tavaszi hossz, amely pontosan március 10-ike és május 12-ike között tartott, a vezetőpapírok átlagos árszintjét 20 ponttal vitte fel. Az egész nyereséget leadta a tőzde júniusban, amikor 17 ponttal ment vissza az átlagos árnívó. A nyár stagnálásban telt el, csak a vége felé mutatott ismét élénkiséget a tőzde. Napról-napra szinte észrevehetően javultak az árfolyamok, úgy hogy csak az augusztus 18-iki hossz-napon vette észre a piac, hogy egy nyárutói hosszperiódus tetőpontján áll. A harmadik periódus a Hoover-féle választási hossz az 1916—17-es háborús és az 1919—20-es „inflation boom” minden szikard napját felülmúló áremelkedéseket hozott a tőzsdei forgalom a brokerkölcsonok közismert rekordzámaival.

A tavaszi hosszban közel 200 millió darab volt a newyorki tőzse forgalma és 50 elsőrangú részvény egyetlen napon, március 17-én 5,11 pontos áremelkedést ért el. A tavaszi hosszperiódusban a forgalom 100 millió darab volt, a legnagyobb esés június 9-én volt, amikor közel 9 pontot veszített ugyanaz az 50 reprezentáns amerikai részvény. Az őszi hossz főkarakterisztikumai a fokozatosság volt és ennek tulajdonítható az, hogy erről sokan lemaradtak. Jó termés, bőséges vas- és acélrendelések, a réz iránti kereslet növekedése, az olajkészletek csökkenése adta meg a lökést a nagy Hoover-hossznak, amelyben kétségtelenül az ipar játszott az első hegedőt. Az őszi hossz gyorsabb ütemű volt, mint a tavaszi és októberben már az árnívó 14 ponttal az augusztus felett állott. November 24-én az árnívó már 35 pont volt, amelyből 15 pontot a választás óta nyertek a papírok. A vá-

lasztási periódusban 330 millió darab volt a stock exchange forgalma. A rekord nap november 17-ike, amikor a heti forgalom 21 millióra emelkedett, a legmozgalmasabb nap viszont november 10-ike volt, amikor az átlagos árnívó 7,57 ponttal emelkedett. A választási idő nagy vezet-e kétségkívül a Radio Corporation of America volt, amely három hét alatt 130 ponttal emelkedett. A második helyen a Case-gyár áll, 87; a harmadik helyen a Wright Aero 82 és végül Cutten legendás papírja, a Montgomery áll 72 pontos árnívóval. Ez idő alatt a spekuláció megfigyelte a Federal Reserve Bank intézkedéseit, a legelőkelőbb amerikai pénzemberek óvatosságra intó intéseit.

Az új vagyonok vonzóereje A prosperitáson a választások eredménye.

Iskolák, intézetek és köztisztviselők karácsonyi és újévi bevásárlásnál rendkívüli engedelményben részesülnek a

Népáruházban

Calea Regele Ferdinand 33.

Ugyanott ócska férfiinget selyem előingre becserélnek 95 lei ráfizetés mellett.

Babós & Társai

VASUDVAR

Str. Regina Maria No. 21.

Schoeller & Bleckmann acélművek vezérképviselete. Szabadalmazott „ZEPHIR”-kályhák főbizományosa. Konyhafelszerelések és disztribúció külön osztályban. S. A. „Fiche” București—Paris pénzszekrénygyár kerületi lerakata.

Korcsolyák

Si, ródi, korcsolya. Nervég és angol kötöttárak.

Schuster Emil Cluj

Mit hozzon az angyal? Megmondja

Üzleti könyvek

BOROS

raktárról mindenféle kivitelben hitelesítve beszerezhető

papirkereskedésben CLUJ. Telefon 10-83.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Jessen a legkonzervatívabb amerikai bankházak is belátják, hogy a spekulációs hullámban részt kell venniük.

A tőzsdetagságok fantasztikus árai

A spekulációs hullám növekedésének létszámait jelzik azok a rekordárak is, amelyekért a newyorki tőzsdetagságok gazdát cserélnék. Januárban még 200.000 dollárért kelt el egy új és a newyorki tőzsdén, míg most egy 600.000-es cseréről érkezik hír, sőt több tőzsdetag kötelezte magát, hogy 1 millió dollaron alul nem engedi át tagságát. Ugyazólván külön tőzsde alakult ki, ahol a tőzsdetagságot adják, veszik. A newyorki értéktőzsde 1100 ülése 638 millió dollár ér jelenleg, míg januárban még csak 320 millió dollárt ért. Curb Market tagsági helyeinek árai 170.000 dollár körül mozognak és ezen az alapon a tagságok ott 93 millió dollárt érnek összesen. A Curb Market is megháromszorozta értékét, mert januárban még csak 33 millió dollárt ért. A Stock Exchange azon tagjai, akik helyüket a múlt évben eladták 76 tagságon 20 millió dollárt kerestek. A legszembetűnőbb összeget Frank Frank W. Savin kereste aki 1872-ben 6000 dollárért vette tagságát és a múlt hónapban 475.000 dollárért adta el. Egy másik tőzsdetag 1893-ban 20.000 dollárért vette egy helyet a tőzsdén és azt 480.000 dollárért adta el. Egy 1898-ban 29.000 dollárért vásárolt tagság a legutóbb 500.000 dollárért cserélt gazdát.

Az elmúlt évben a Curb Marketen 43 tagság cserélt gazdát és 3 millió dollár nyereséget értek el rajtuk. Általában Amerika összes tőzsdéin hullámban árat kennek a tagságokért és hihetetlenül nagyon felcsúszk a tagságok árai. Természetesen ezeknek értéke a tőzsdéi konjunkcióval együtt ugyazólván óráról-óra változik és ha ma az Egyesült Államok 1922 tőzsdéi tagsága 874 millió dollárt ér is, nem lehetetlen az, hogy egy év múlva már csak 500 millió dollárt fog érni. A tőzsdéi keresetekre azonban mindenestre jellemző, hogy csak a tagságok 874 millió értékét tudnak elérni. Vezetőhelyen áll természetesen a Newyork Stock Exchange tagságainak értéke, 638 millió dollárral. A Curb Market tagságainak értéke 93 millió dollár, a newyorki áru-tőzsde pedig 48 millió dollár. Az értéktőzsdék közül legjobban megkiszélték a newyorki árat a sanfranciscói értéktőzsdéi tagságok, amely 225.000 dollár/körül mozognak és a losangelesei, amelyek 175.000 dollár körül vannak. A csikágói tőzsdetagság ára csak 75.000 dollár. Newyorkban legolcsóbban a kaksótőzsdén lehet az ember tag potom 3900 dollárért. Vidéken olcsóbban is bejuthat az ember a tőzsdetagok közé. A spokanei tőzsdén és a coloradói tőzsdén már 150 dolláros tag lehet az ember. A mormonok városában, Salt Lake City-ben, a fémtőzsdén azonban már 700 dollár a tagság.

Fütsön
Fischer
éle
áival
Telefon 1300
Repülőhídon tul.

A Radió új korszaka.

A savmentes superakkumulátor megoldotta az ideális áramforrás nehéz problémáját. Nem kényszerít, függetlenül az időjárástól, amelyek között funkcionál. Kapacitásának leadása körül kiemelkedő állandósulást mutat. A 4-5 lámpás vevőkészülékeket 6-6 hónapoként újra megtölti. Az 1-2 lámpás vevőkészülékeket évről-évre tölti meg. A nem sulfatozó superakkumulátor SPECIA. LISAN radio, telegraf és telefon céljaira van konstruálva.

Főraktár:
"Forța" S. A. București
Str. C. A. Rosetti 3.

Palesztina távolkeleti zsidói között

Iria: Helosa Hanna Then (Jeruzsálem)

A Palesztinán kívül élő cionista szömben Palesztina felépítésének problémája nem áll egyébből, mint az Európából kivándoroltak letelepítése. Ha azonban mint palesztinai él veljaki az országban, akkor megtanulhatja azt, hogy ez a probléma nagyon bonyolult és sokféle ágazó. Akkor megértjük, hogy az ország egész zsidó lakossága, nemcsak a kivülálló, elsősorban a kormány és az arabok — előtt látszik egységnek, hanem bensőleg is számos közös cél és érdek kapcsolja azt egybe. A teoplomok látogatásánál, a vallási jogok megvédésénél, a zsidóság minden testületében, minden választásnál és ezeken kívül a mindennapi élet akár milyen üzleti változásaiban is az ország öntudatos cionistái együtt vannak a többi zsidókkal és nagyon gyakran elmosódnak közöttük a határvonalak. Ha ezt megértettük, akkor megértjük, hogy a palesztinai zsidó nem törődhet kizárólag csak a cionista telepitéssel, de érdekoldése nem kerülheti el a cionizmussal kapcsolatban nem álló nagy zsidó tömegeket sem. Csakhamar belátjuk, hogy az egész jisuv tekintélye és ereje nagyrészt attól függ, mennyire sikerül azt minden részében és minden vonatkozásában a fejlődésnek a lehető legmagasabb fokára emelni. Nagy tévedés és a tények félreismerése, ha számos palesztinai cionista a jisuv gyengébb rétegeinek erősítését a filantropia jelzőjével illeti és azt mint egy egész mellékes feladatot kezeli. Ha ez a munka nem természetesen államizma osztogatás, hanem a nép nevelésének öntudatos munkája, akkor az ilyen törekvések az egész jisuv javára válhatnak.

A palesztinai szociális és karitatív munka
A Palesztinában folyó szociális tevékenység, amelyet legnagyobb mértékben a női szervezetek végeznek el, nagyon

nehéz főleg azért, mert a segélyre és a nevelésre szorultak száma a jisuvhoz és a rendelkezésre álló eszközökhöz viszonyítva aránytalanul nagy. A maguk lábán megállni nem tudó és elmaradt elemek nagy számát az magyarázza meg, hogy a chaluka segítségével ez-rejt termelt k vagy hozták az országba olyan elemeknek, amelyek produktív munkára nem alkalmasak se nem hajlamosak. A másik nehézség onnan származik, hogy a jisuv nagyon heterogén összetételű, amennyiben askenáziak és szefárdok, gruzinaiak és bagdadiak, marokkóiak és jemeniták, bukhariak és egyéb országokból származó sajátos élet és kulturformáikkal rendelkeznek, amelyeket előbb alaposan kell tanulmányozni, hogy ezekhez az emberekhez lérközhesünk.

Bő alkalmat ad e különböző országokból származó zsidók életébe bepillantani az a segély és ápolószervezet melyet a zsidó asszonyok egyesülete, a városok szegénylakta negyedében megalkotott. Ez a munka abban áll, hogy egy ugynevezett kerületi ápolónő, számos önkéntes segítőtársával, továbbá egy orvos, valamint a Hadassza csecsemő osztályának ápolónőjével egyetértésben állandóan figyelemmel kíséri a kerületében élő szegények életét és törődik velük. Ebbe a munkakörbe tartozik elsősorban a családok egészségügyének ellenőrzése és megfelelő tanácsokkal való ellátása. Gondoskodás a gyermekek iskoláztatásáról. Ovódnak

szervezése, munkaalakalom szerzése, továbbképzésről való gondoskodás. Héber és kézügyességi tanfolyamok felállítására, jogvédelem megszervezése. Ezek mind olyan feladatok amelyeknél pontosan ismerni kell ugyazólván minden család egész életét és annak minden mozzanatát.

Hogyan élnek a keleti csluka zsidók

Ennél a munkánál különösen a keleti zsidólkta negyedekben gyakran olyan tapasztalatokra tehet szert az ember, amelyek nyomán rég letűnt századok kultúrfoka és nivója elevenedik fel előttünk.

Megtörtént egy Aleppoból származó zsidó család házában, hogy két asszony csecsemőkkel, akik ugyanazon a héten születtek egy ágyban feküdtek. Ez a kép nagyon furcsán hat, még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy a keleti zsidók gyakran többneijiségben élnek, azonban még ilyen esetekben is az asszonyok gyermekeikkel külön-külön laknak. Természetesen ezek az asszonyok nem élnek mindig a leggyetértésben, hanem igen gyakran súlyos családi jeleneteknek lehetünk tanui.

Ilyen körülmények között az asszonyok legtöbbje, — akit férje egy könnyen szereshető get révén bármikor elhagyhat — nagyon szomorú helyzetben van. Sok közülük beletörődik ebbe az alárendelt szerepbe, amint azt a következő eset is igazolja. Egy alkalommal a jeruzsálemi ó-város csecsemővédő állomásán megjelent egy fiatal körülbelül 16 éves szefárd anya gyermekével. Teljesen elhanyagolt és ápolatlan volt és kérdéseinkre, hogy mi a férje, azt válaszolta, hogy az egy öreg vak ember, aki magát és családját koldulásból tartja el. Jó hozzád és nem ver téged? — kérdeztük — verné? ter-

Szabó Jenő
divathálón egységnek nagyruházában
Nagy karácsonyi vásár!

1 m. mosott vászon	Lej 29.—
1 m. mosó crepp	" 33.—
1 m. flanel	" 33.—
1 m. diffin flanel pasztel színekben	" 48.—

Kedd, 1928.
mészetesen, h
de azért jó
Nevelő min
lenségei a ku
amellyel lép
Egy esetben
leányt találtu
sége volt. T
vosi kezelésb
azonban a gy
ladt, mert a s
Az anyja türe
többbizben az
majd ő maga
sejtelemről ve
lónó szokások
felé megegyes
leányhoz. Mik
lsszonyu ordí
hirtelen fölra
zalmas látván
gyermek össze
talon és min
hogy köteleke
teg gyermeke
és még néhány
kat mormoltak
a chacham egy
a tüzről, hogy
mek sebet. Az
dörséggel való
riult a gyermek
baditania. Ez a
letti zsidók tes
tünk égési seb
Éthető tehát,
kulturfokon áll
gyon nehezen
tinában. Soksz
a kérdés, hogy
ezeknek az em
az életlehetősé
mukra az embe

mészeten, hogy ver, — válaszolta — de azért jó hozzám.

Babona és kuruzslás

Nevelő munkának legnagyobb el-
lenségei a kuruzslás és a sötét babona,
amellyel lépten-nyomon találkozunk.
Egy esetben az egyik házban egy kis-
leányt találtunk, akinek mellén gennyes
sebe volt. Természetesen rögtön or-
vosi kezelésbe adtuk a gyermeket,
azonban a gyógyulás nagyon lassan ha-
ladt, mert a seb igen el volt hanyagolva.
Az anyja türelmetlenül kezdett és
több ízben azzal fenyegetőzött, hogy
majd ő maga fogja kezelni leányát. Bal-
sejtelenül vezéreltetve a körüli ápo-
lónő szokásos napi körútja után este-
felé megegyeszer elment a beteg kis-
leányhoz. Mikor a házhoz közeledett,
isszonyu ordítások ütötte meg fülét,
hirtelen fölrántotta az ajtót és egy bor-
zalmas látvány tárult elé. A beteg
gyermek összekötözve feküdt egy asz-
talon és minden erejét megfeszítette,
hogy kötéleiből kiszabaduljon. A be-
teg gyermeket egy bagdadi chacham
és még néhány férfi állta körül és imá-
kat mormoltak. Az ápolónő belépésekor
a chacham egy vörösizzó vasat vett le
a tűzről, hogy azzal égesse ki a gyer-
mek sebeit. Az ápolónőnek csak a ren-
dőrrel való fenyegetőzés árán sike-
rült a gyermeket kötéleiből megszab-
aditania. Ez az oka annak, hogy a ke-
leti zsidók testén nagyon sokszor lá-
tnak égési sebeket.

Éthető tehát, hogy egy ilyen alacsony
kulturifokon álló bevándorló tömeg na-
gyon nehezen helyezkedhet el Palesz-
tinában. Sokszor fölmerült körülünkben
a kérdés, hogyan fogjuk hozzá, hogy
ezeknek az embereknek megteremtjük
az életlehetőségeket és biztosságukat szá-
mukra az emberhez méltó lét feltételeit,

amelyek mellett kulturifejlődésük is biz-
tosítva van. Sokan ezen bevándorlóknak
közül, különösen azok, akik a Kaukázus-
zusból jöttek, eredeti hazájukban mező-
gazdaságot űztek, és azért jöttek Erez-

Jisraélbe, mert úgy hallották, hogy a
Keren Kajemeth minden bevándorlóknak
ad földet. És tényleg, ha a Keren Hajje-
szod szközei elegendők volna ahhoz
hogy a keleti zsidóknak ezen értékes,

földművelő elemét telepíthessék, ak-
kor belőlük, akik ma, gazdasági és kul-
turális állapotuknál fogva a jövendő
nagy tehertétele, hasznos telepesekeket te-
hetne nevelni.

A német szocialista sajtó éles kampányt indított a Páneurópa-mozgalom vezetősege ellen

Berlin, december 24. Németország
közvéleményét az utóbbi időben kényes
természetű újságharc foglalkoztatja,
mely a szocialisták és a páneurópai
mozgalom vezetősege között folyik. A
szocialisták, kiknek elveiket nem tudják
összeegyeztetni a páneurópai mozgalom
célkitűzéseivel, különféle vádakat emel-
tek a páneurópai mozgalom vezetői ellen.
A cikkek tulajdonképeni célja nem egyéb
mint a páneurópai eszmét ellenszenvesse-
tteni a tömegek előtt, amelyek még nin-
csenek teljesen tisztában annak precizi-
rozott fogalmával. A cikkek éle a német-
országi központi vezetőség ellen írá-
nyul, mely állítólag hűtlenül kezeli a
különbözőképpen befolyt összegeket.

Mindazok, akik Coudenhove-Calergi
gróft a mozgalom alapítóját és vezető
egyénségét ismerik, nem tudnak hitelt
adni a szocialisták vádaskodásainak. A
hirlapi közleményeken kívül a páneuró-
pai szervezet németországi vezetői,
Arthur von Gwinner és dr. Siegmund
Brosche röpiratot adtak ki, melyet a szö-
vetség összes tagjainak megküldöttek.
E röpiratnak a lényege abban kulminál,
hogy Coudenhove-Calergi gróf sohasem
távolodott el az általa beindított mozga-
lom önzetlen eszméitől és a befolyt ösz-
szegek felett különben is a regionális
főnökei rendelkeznek.

Hihetetlennek tűnnek elő a vádasko-
dások már csak azért is, mert a páneuró-
pai mozgalom élén igen tekintélyes
politikusok állanak. Németországban
többek között C. H. Becker miniszter,
dr. Reichold Péter miniszter, Wirth kan-

cellár, számos képviselő és tanár foglal-
nak helyet az ügyvezető bizottságban.

Érdekes, hogy amily mértékben sike-
rült a páneurópai eszmének megnyerni
a vezető politikusok nagy részét, ép oly
kevésbé tud a tömegek között tért hódít-
tani. A páneurópai mozgalom főelve az
amerikai Egyesült Államok ideálisnak
tűnő államszervezete, mely hasonló kör-
ülmények között Európában is megalko-
tható. Azonban ha figyelembe vesszük,
hogy az európai nfai, elvi és érdekelto-
lódások mennyiben eltérnek a jelenlegi
Amerika hasonló körülményeitől, ha
arra gondolunk, hogy az amerikai Egye-

sült Államok megalakítása mennyivel
eltérő körülmények között jött létre, le-
hetetlennek tűnik elő, hogy az európai
egyesült államok valaha is a megvaló-
sulás stádiumába lépjen.

Végleges bírálatot nem lehet a mai
viszonyok között elfogulatlanul mondani
s majd az utókor fogja eldönteni, hogy
Coudenhove-Calergi gróf eszméje mely
nagy tért tudott hódítani Európa diffe-
renciált államalakulatai között. Az má-
most megállapítható, hogy a szocialista
sajtó támadásai nagyban ártottak az
eszmé terjedésének.

Louis Marshall hetvenkötöves

Newyorkból jelentik: Louis Marshall,
az amerikai zsidóság vezető egyénisé-
ge december 20-án töltötte be hetven-
kettedik évét. Marshallt ebből az alká-
lomból a világ minden részéből üdvö-
zölték sürgönyben és levélben. Louis
Marshall 1856-ban született a Newyork
államban levő Syrakus városában. Ke-
leteurópából bevándorolt zsidó szülök-
től. Egyike Amerika vezető ügyvédei-
nek és mint közjogászt is nagy tiszte-
letben tartják. Louis Marshall az utóbbi
évtizedek minden amerikai alkotmány-
ügyi akcióiban részt vett. A versaillesi
békeszerződésben Marshall mint az
amerikai zsidóság reprezentánsa, a zsi-

dó kisebbségek érdekeit képviselte és
mint a zsidó delegáció elnöke szerepelt
a békekonzferencián. Elnöke volt továb-
bá az American Relief Comitének, am-
nak a nagyarányú segítő akciónak,
amely a Jointtal együtt hatvanötmillió
dollárnál magasabb összeget gyűjtött
a keleteurópai háborus áldozatok javá-
ra. Az utóbbi években sokat tárgyalt
dr. Chaim Weizmanal, a Jewish Agency,
kibővítése ügyében. Weizmann profesz-
szor a nemcionisták egyik legutóbbi
konferenciáján Marshall akcióját egy
nagy emberi pályafutás koronájaként
jellemzte.

Nemcsak papíron,

nemcsak reklámban,

de a valóságban is!

A legjobb árut adjuk,

a legolcsóbb árban!

Gólya Áruház, Cluj

Calea Regele Ferdinand 11. — Telefon 9-57.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ejszaka, pálmák alatt

Irtta: Hamburgné Beeski Irén

A déli ég alatt
Vigyázz, ne lépj a pálmák árnyékára,
Aki a legyezők ujjait lábbal sérti:
Ejjel szemét se hunyja le, vigyázz!

Akkor jönnek az illatok,
A jügek édes illata, mint egy koszoru
Bánatod körül. A datolyák
Bémúlnak rád, kacagva.
A datolyák, mint a fuból készült gyűrűk
Gyermek-ujjaidon.

Messze a város lángjai,
A lángok, mint a gyöngyök
S a házak, mint egy szőlőfűrt.
A házakból az éjszaka sűrű,
Nehéz bora foly...

Szájad pezségyürü,
A nap nem jön vissza soha,
Ajjad keres egy ujjat,
Bogy hatálosan ráfőnydék.

Lapunk legközelebbi száma a közbeeső hivatalos munkaszünet miatt, péntek reggel, a rendes időben jelenik meg. Az így elmaradt számok pótlásaként az Uj Kelet mai száma kétszeres terjedelmében jelent meg.

Rosalsky bíró Newyork polgármesterjelöltje. Newyorkból jelentik: 1929-ben a newyorki polgármesteri állás meg fog üresedni. Newyork republikánus pártja erre az állásra dr. Otto A. Rosalskyt jelöli, akinek kilátásai kedvezők. Rosalsky bíró a legnépszerűbb férfiak egyike Amerikában, aki a zsidó közelemben is kimagasló szerepet játszik. Nincs olyan kulturáció, amiben részt ne venne.

Felavatták a newyorki jesivát. Newyorkból jelentik: A három millió dollár költségen felépített és egy internátussal ellátott newyorki jesivát a napokban avatták. Az avató ünnepségen résztvettek az egyetem rektorai és képviselői és az amerikai nevelésügyi számos reprezentánsa. Az avatóünnepségen, amely a konzervatív zsidóság eseménye volt, hatalmas néptömeg jelent meg, hozzávetőlegesen számszerint huszonezen.

Bakits zsúr. A kolozsvári Izraelita Négyzet f. hó 30-án d. u. 4 órai kezdettel a Cal. Regele Ferdinand ut 52 szám alatti új óvoda helyiségeiben műsoros gyermekdelutánt rendez. Lesz táncok, szavaltat s ami a gyermekeknek a legkedvesebb, bábszínház. Ezt követően 6 órától este 9-ig táncol egybekötött bakits jour. Anőgyelet tagjait felkéri hogy minél számosabban jelenjenek meg.

Házasság. Ujvári Margit és Schwartz Miklós okl. mérnök szívesen látják rokonait, jóbarátait és ismerőseiket f. hó 30-án déli 1 órakor Oradeán a Cion templomban tartandó esküvőjükön. Minden külön értesítés helyett.

Gyomor-, bél-, cukor-, vese- és légzőmetegségek legjobb orvossága a

Ausztria volt elnökének nem telik autótaxira

Hainisch Mihály havi ezer schilling nyugdíjat fog kapni

Bécs, december 24. Hainisch Mihályról Ausztria volt elnökéről, míg az elnöki tiszte viselte, azt hitte mindenki, hogy gazdag ember, mert gyönyörű mintagazdasága van a Semmeringen és dicsekszik vele, hogy Ausztria legduzsabban tejlő tehene az övé.

Most pedig, hogy el kellett hagynia az elnöki széket, és a kormány csak ezután fogja megállapítani, hogy mennyi nyugdíjra van igénye, egy könyomatatos lap tudósító kihirdette róla, hogy voltaképpen szegény ember, noha több háza van Bécsben. A bérházak majdnem semmit sem jövedelmeznek, mint egyáltalában Ausztriában semmit sem hajt a háztulajdonos és semmeringi mintagazdaság, amelyre Hainisch olyan büszke, szintén nem hajt hasznot, sőt ellenkezőleg, éveken át, míg elnök volt, ráfizetett elnöki járandóságából.

Ugyanez a hírforrás közölte, hogy a volt elnök nyugdíjának megállapítása fejtörést okoz és eddig még semmit sem utalt ki a pénzügyminiszter számára, mert még nem biztos, hogy mennyi illeti meg. Szó van havi 1000 schillingről, ami nem sok egy volt köztársasági elnöknek, aki nyolc éven át tö-

tötte be ezt a legmagasabb tisztelet, különösen ha összehasonlítást tesznek az al, hogy mikor a postatakarékpénztár szanálása befejeződött, a kormányzó-nak havi 1200 schillinget szavazott meg a kormány és a posta, táviró- és telefonintézmény főigazgatójának nyugdíjaztatása esetére havonta 1700 schilling jár.

Két hét óta nem elnök többé Hainisch Mihály és hol itt, hol ott látták Bécsben a volt elnököt villamoson. Ebből aztán mindenki azt következtette, hogy Hainischnak még autótaxira sem telik. Egy hírlapíró felkereste a volt elnököt és megkérdezte tőle, igaz-e hogy kénytelen villamoson járni, mert a pénzügyminiszter még nem utalta ki nyugdíját?

Rendezett viszonyok között élnek, ha nem is vagyok épen gazdag ember, — válaszolta Hainisch Mihály — villamoson járok, mint más egyszerű polgár, autóra nincs szükségem.

Egyebekben a volt elnök megcáfolta a róla terjesztett híreket, mintha nagyon össze kellene magát huznia, de azt elismerte, hogy bécsi háza semmit sem jövedelmeznek.

Einstein relativitáselmélete héberül. Jeruzsálemből jelentik: Albert Einstein professzor korszakos műve, az általános és speciális relativitás elmélete a napokban jelent meg héberül Tel Avivban a „Dvir” kiadásában. A fordítás dr. Jakob Greenberg műve. Einstein professzor a héber kiadás elé külön előszót írt, amelyben a következőket mondja: „Apánk nyelvén jelent meg a művem, ami egészen különös boldogsággal tölt el. Annak a jele ez, hogy nyelvünk tovább fejlődik és nem kell arra szorítkoznia, hogy néptink ügyeit

más nyelven ismertessék. A héber nyelv ma már annyira tökéletes, hogy mindent kifejez, ami érdekli az embereket. A héber nyelv fontos faktor kulturális függetlenségünk felé való igyekvésünkben.

Kérelem. Nagycsaládu hadirok-kant jószívü emberek támogatását kéri, hogy az évek óta betegem fekvő feleségének lakását a hófuvások ellen renováltassa. Szíves adományok Braun Henrik főrabbi Iclod címre küldendők.

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

1 pár tartós téli angol harisnya	Lej 75.-
1 pár tartós téli sportharisnya	„ 65.-
1 pár tiszta gyapjú női harisnya	„ 185.-
1 pár Adesgo helyemharisnya	„ 189.-
1 pár női meleg kesztyű	„ 48.-
1 darab női reformnadrág egész jó minőség	„ 85.-
1 darab női reformnadrág egész meleg	„ 155.-
Gyermek macskanadrág	Lej 260.- és feljebb

Ne mulassza el próbavásárlást tenni!

Minden karácsonyi vásárt felülmuló occasio a

HELIOS

cégnél Cluj, Főter 7.

Sok fel nem sorolt téli árú, női és férfi, valamint gyermek között árú mélyen leszállított árrakkal lesznek kiárusítva.

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az **ELECTRICA** szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás **Rádió-Szalonunkban**. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eljegyzés. Kepes Böske Tasnád és Dr. Löbl Adolf Cluj a mai napon tartják esküvőjüket Nagykárolyban. (Minden külön értesítés helyett.)

JÁRVANYS IDŐBEN gyermekünk elteremtőképességét és eráját fokozza a Jemalt, kellemes csukamájolajos készítmény.

A walesi herceg a nyomorgó bányászokért. Londonból jelentik: A lordmajor a walesi herceget kérte fel, hogy legyen védnöke annak a bizottságnak, amely a munkanélküli bányászok fellegítésére gyűjtést indított. A walesi herceg készséggel fogadta a megbízást és a napokban nyílt levelet tett közzé a saját aláírásával. Fehívást intéz benne minden jóérezsű állampolgárhoz, hogy tehetségéhez mérten adakozzék az indokolt bányászoknak.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a **Purgen (Purgó)-Bayer**

A pápa a Nobile-expedícióról. Rómából jelentik: A pápa megnyitotta a Nuovi Licei új akadémiai évét. Az ünnepélyen három bibornok és több akadémikus, köztük Nobile tábornok is résztvett. Gianfranceschi lőkész, a Oregorian-egyetem rektora, aki Nobile északsarki expedíciójában is résztvett, beszédet tartott, amelyben az expedíció tudományos érdemeit méltatta és Olaszország háláját fejezte ki Norvégia, Franciaország, a Szovjet-Unió, Svédország, Finnország és mindazok iránt, akik a hajótöröttek segítőakciójában résztvettek. A pápa meglepedéssel emlékezett meg az akadémikusok munkájáról és csodálkozásának adót kifejezést a hatalmas sarki expedícióért és annak eredményéért. Végül beszélt az emberi szolidaritásnak csodálatos példájáról, amely ennél az alkalomnál is kifejezésre jutott.

Hirdessen az Uj Keletben

Köztársaságban, legutóbb jelen társaság ellen dezésével var promittáló ir szöktetés elők letartóztatnak

Jugoszláv kölcson első r ti a hivatalos szláv nemzet meg az állami nek első részlyet a folyó tésére fordítat

AUTÓVEZE dőan Anacon ellen védekezh

Michalkó llát 'olvas a vallja magát. ledni Listy eg gatta a pankr Michalkót a b viseite. Külse és sovány. H kintetre nyugo látogató ujság san nyújtott k látogatásnak. tért ügyére és a legfelsőbb bi miségi panasza ben. Erről a t ható idegessé hogy ő és Kle Erre vonatkoz terjeszteni. Ré nem közölhet.

marty Margit gában volt, an Amikor ezeket ség vesz erőt r a fegyházban s bibliát, amelyet től kapott. Mic teket tud a bi ez az egyetlen chalkó nem pa sem a bánásm rosszul néz k ehalkó nem pa bántja, hogy v. Szikorszk letlenséggel ny mint Michalkó hogy a legfel seinmiségi pan

Bécs vár Bécsből jelent letek irányítás utóbbi ülésén ban ismét iger ügyleteket köt tossága mellet 2.51 millió dollár esik egy n rendezésére. B val eddig össze tékü ügylet j A községi szav tó megbízások december 31.

Szal

dvathilónle

Nagy ka

1 m. tiszta s

cia crep

1 m. ruháb

1 m. szövet

SZTOJKAI-ásványvíz

Kitűnő borviz. Cluj főlerakati Bognár és Szántó Rt.

Közársaságjelenes mozgalom Törökországban. Sztambulból jelentik: A legutóbb jelentett letartóztatások a közársaság ellen irányuló mozgalom felfedezésével vannak kapcsolatban. Kompromittáló iratokat találtak. Foglyoszkötés előkészítésének gyanúja miatt letartóztattak 14 embert.

Jugoszlávia megkapta a külföldi kölcsön első részletét. Belgrádból jelentik a hivatalos távirati iroda: A jugoszláv nemzeti bank szombaton kapta meg az állami monopóliumok kölcsönének első részletét, ötmillió dollárt, amelyet a folyó állami adósságok kielégítésére fordítanak.

AUTÓVEZETŐK használjanak állományon *Anacon*-pasztillát, hogy meghűlés ellen védekezhesenek.

Michalkó, a gyilkos cseh író bírálatát olvas a börtönben és ártatlannak vallja magát. Prágából jelentik: A Poledni Listy egyik munkatársa meglátogatta a pankráci fogházban Michalkót. Michalkó a börtön látszólag igen megviselte. Külsője megváltozott, sápadt és sovány. Haja kihullott. Az első tekintetre nyugodt benyomást tesz. Az öt látogató újságírónak szinte mosolygósan nyújtott kezét és láthatóan örült a látogatásnak. Michalkó hamarosan ráért ügyére és elmondta, hogy bizik a legfelsőbb bírósághoz benyújtott semmisségi panaszának kedvező elintézésében. Erről a témáról azonban már látható idegességgel beszél. Elmondja, hogy ő és Klepetár teljesen ártatlanok. Erre vonatkozó bizonyítékait elő fogja terjeszteni. Részletkezt azonban egyelőre nem közölhet. Elmondja, hogy Vörösmarty Margit még 1926 júliusában Prágában volt, amikor Budapestre utazott. Amikor ezeket mondja, látható idegesség vesz erőt rajta. Michalkó egyébként a fegyházban szorgalmasan olvassa a bibliát, amelyet egy protestáns lelkész től kapott. Michalkó már egész részleteket tud a bibliából könyv nélkül és ez az egyetlen, ami megnyugtatja. Michalkó nem panaszkodik sem az ételre, sem a bánásmódra. Klepetár szintén rosszul néz ki. Tüdőbaja kiújult. Michalkó nem panaszkodik sem az ételre, bántja, hogy Klepetár ő miatt szenved. Szikorszkýról a legnagyobb kiméltelenséggel nyilatkozik. Ugy Klepetár, mint Michalkó meg vannak győződve, hogy a legfelsőbb bíróság helyt ad semmisségi panaszuknak.

Bécs városa oroszországi üzletek. Bécsből jelentik: Az oroszországi üzletek irányítására létesített tanács legutóbbi ülésén bejelentették, hogy újabb ismét igen jelentős oroszországi üzleteket kötöttek Bécs város szavatosságával. A megbízások értéke 251 millió dollár. Ebből 110 millió dollár esik egy nagy cukorgyár teljes berendezésére. Bécs város szavatosságával eddig összesen 46 millió shilling értékű üzlet jött létre Oroszországgal. A községi szavatossággal lebonyolítható megbízások végső határideje 1928 december 31.

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházában

Nagy karácsonyi vásár!

- 1 m. tiszta selyem francia crep de schin Lei 490.—
- 1 m. ruhabársony " 78.—
- 1 m. szövet barchet " 48.—

Kétszáznegyven elítélt részesült Magyarországon karácsonyi amnesztiában

Budapest, dec. 24. Tegnap megjelent az új amnesztiarendelelet, amely kétszáznegyven elítéltet részesít amnesztiában. Az amnesztiáltak közül hat sajtóvétség miatt elítélt újságíró szerepel, míg a többi amnesztiáltak főleg 1918 október

31-ike előtt elkövetett főbenjáró vétségért hosszabb szabadságvesztésre elítélt foglyokból rekrutálódnak. A prolektárdiktatura tizenhat elítélte közül egyik sem kapott amnesztiát.

Földrengés pusztította el a Filippini szigetek egyik városát

London, dec. 24. A Filippini-szigeteken levő Mindanao városból érkezett kábeljelentés szerint a Csendes-óceánon erőteljes földlökések voltak érezhetők. A földrengés következtében az egyik Filippini-szigeten levő város eltűnt a

föld színéről. A napok óta tartó földrengések miatt a város lakossága el volt készülve a katasztrófára és idejekorán elmenekült, de így is nyolc halottja és közel kétszáz sebesülte van a katasztrófának.

Oriási autonómista tüntetés volt Strassburgban

Strassburg, dec. 24. Tegnap este ismét autonómista-tüntetések zajlottak le Strassburgban. A várost rendezett menetekben óriási tömegek jártak be és hangosan tüntettek a francia kormány centralizáló törekvései ellen. A városban röpecdülakat osztottak ki, amelyekben az autonómisták élesen támadták a kormányt. A tüntetők élén „Le a

párisi zsarnoksággal!” feliratu táblákat hordtak.

Ugyanakkor a nacionalisták ellentüntetést rendeztek, akik „Le az elszázi autonómisták gazemberekkel!” felkiáltásokkal jártak be a várost és éltették a kormányt. A tüntetők között összejöttüközésre nem került sor.

Agyonlőtték a legvirhédebb olasz banditát. Rómából jelentik: Sardinianak egy kicsiny községében, Orgosolóban a csendőrök agyonlőtték Olaszország legvirhédebb banditáját, Succo Santinot, akinek fejére 100.000 lira volt kitűzve. Succo lelken öt gyilkosság, számos rablótámadás és más egyéb gaztett szárad. Többek közt szülőfalujának egy rendőrtisztjét is lelőtte.

Itélet a németországi csempészperben. Hamburgból jelentik: Az esküdtsek tegnap hirdette ki verdiktjét a nagy csempészperben, amelyben közel ötven vádlottat marasztaltak el. A főbűnösök akiknek tetteit okirathamisítás vétség is súlyosítja, egytől három évig terjedő börtönbüntetésre ítélték, míg a többieket összesen egymillió aranymárka pénzbüntetéssel sújtották.

Egész Európában rendkívül erős tél dühög. Budapestről jelentik: Egész Európa területén rendkívül erős fagyok és hóviharak dühöngenek. Egyedül a Brit-szigeteken nem kezdődött még el a tél, ahol esős időjárás van. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint továbbra is hideg idő várható, itt-ott havazással.

Nagy tüntetés Berlinben a karácsonyfák drágasága miatt. Berlinből jelentik: Tegnap este Berlin proletárnegyedében, ahol főleg szervezetlen munkástömegek élnek, tüntetések történtek. A munkástömegek a karácsonyfák horribilis ára ellen tüntettek és azt követelték, hogy a népek ingyen osszanak szét karácsonyfákat. Két karácsonyfákkal megrakott szekeret megröhanalt az eladókat súlyosan bántalmazták a karácsonyfákat szétszórták. Az éj folyamán a tüntetések újra megismétlődtek, amikor is a rendőrség gumibotokkal felszerelve szétverte a tüntetőket és mintegy hatvan munkást letartóztatott.

Brazília szenátusa diszközgyűlésen fogadta Hoowert. Rio de Janeiróból jelentik: Brazília szenátusa tegnap diszközgyűlésen fogadta Hoower amerikai közársasági elnököt. A szenátus elnöke, mint az emberiség egy nagy vezérének üdvözölte Hoowert, aki válaszában kijelentette, hogy Amerika és Brazília között mindig mintaszerű barátság állott fenn és ezt a barátságot a jövőben csak kimélyíteni lehet. Hangsúlyozta Hoower, hogy az emberiség érdekében új korszak veszi kezdetét, amelynek jegyében az összes államoknak békés egyetértésben kell együttthaladniuk.

Elkészült az első amerikai Zeppelin. Berlinből jelentik: A Wolf-ügynökség newyorki jelentése szerint Amerikában elkészült az első fémhólykos óriási léghajó. Ez a léghajó az első, amelyet gőzturbinák hajtának és gázkiszorító képessége 330 ezer köbláb. Amint az idő kedvező lesz, az új léghajó amerikai próparöpülésre indul, majd az óceán fölött is próbaröpülést tart.

Közgazdaság

Mit várunk az új kormánytól a vámvédelem tekintetében?

Irla: Totis Rezső, belga kir. konzul, a „Bánati Textilgyárak Szövetsége”-nek elnöke (Temesvár)

Az elmúlt 10 év alatt a mindenkori román kormány az ipart jóakarattal támogatásban részesítette és ennek tulajdonítható azon tény, hogy a hazai ipar bizonyos fejlődésnek indult és noha a mindenkori kormány nem is pártfogolta az alapításokat úgy, mint nyugaton szokásos, nagy pénzsúbvenciókkal, ingyengépekkel, gyárterületekkel, mégis az ipar támogatásának a vámvédelemben megnyilvánuló módját alkalmazta, melynek eredményeként itt-ott külföldiek is gyárakat létesítettek országunkban. Jelenleg még Anglia is bizonyos iparágakat orvosi szubvenciókkal támogat, így pld. a legutóbb létesített angol cukorgyár sok 100.000 fontnyi szubvenciót kap. Az ipar támogatási gesztió megérthető, mert hisz az ipar fejlődésével kapcsolatban a növekedő létszámú lakosság existenciát talál.

A vámvédelem szükségessége

Hazánkban is ma milliónyi ember él a gyárból és ha a gyárból valamely súlyos kormányzati intézkedés sújtaná, a munkátlanság és kenyértelenség oly vesztő mérveket öltene, hogy anarchiából kellene tartanunk, ha csak a kincstár súlyos pénzügyi áldozatok árán nem tom pítaná egy időre a munkátlanságot, de a kérdést végleg úgy sem tudná megoldani. Szintúgy az ipar legyengülése esetén a kincstár még nagy adóalapokat is veszítené és a külföldről betóduló nagy árutömegek valutánk biztonságát még stabilizáció esetén is veszélyeztetnék. Nem kell ahhoz közgazdásznak lenni, hanem egyszerű laikus parasztkodással is igazság marad, hogy ha a külföldön idegen valutában sok adósságot csinálunk, ez állandóan Damokles kardjaként lebeg fejvalutánk fölött és emellett még fizetési mérlegünk is kedvezőtlenül befolyásolható.

Erthető ezek után, hogy jelenleg egész Európában végignarrog a jelszó: *Émeltjük a vámokat!* Minden ország meg akarja védeni lakossága nyugalalmát és nyugodt megélhetését. Minden országban nagyok a vámok és különösen textilvámok terén talán éppen Franciaország vezet. Anglia és Amerika abszolút védvamos irányúak, lehetetlen tehát, hogy ezek az országok, amelyek kölcsön tárgyalásainkban vezetőserepet játszanak tőlünk vámredukciót követeljenek.

A külföldi dumping

Románia, melynek minden oka megvan arra, hogy a belső konszolidációt fejlessze, nem képezhet kivételt, már finandialis okokból sem, az általános védvampolitika alól. Vannak államok, pld. Törökország, amely annyira meggy, hogy a kormány megtitja hivatalnokainak a külföldi szövetek viselését és a hivatalos kormányprogramba bevették a vezényszót: „Védjük a hazai ipart”, szabotáljuk a külföldi árukat az ország legszentebb érdekei szempontjából.

De még a vámvédelem mellett sem képes Románia elkerülni a nagytömegű

árubehozatalt, mert a külföldi ipar *dumping*-áruival árasztja el Romániát azért, hogy az exportárok külföldön alacsonyabbak, mint a belföldi árak. A külföldi ipar, hogy nagy produktiót érhesen el, a Romániába kivitelre kerülő áruknál kevesebb általános költségeket kalkulál, hogy ezáltal önköltségeit a nagyobb termelés folytán leszorítsa.

A textilipari válság okai

A hazai textilipar, kevés kivétellel, nagyjában fedezi az ország szükségletét és ez okból behozatalra szükség nincsen. Bizonyítja ezt azon tény, hogy a hazai textilgyárakban nagymennyiségű készáru fekszik eladatlanul, mielőtt következésképpen már nálunk is felmerült azon kélesterékű gondolat hogy ezen heverő árukat kénytelen-kelletlen a Balkán-államokba exportáljuk, mert ellen esetben termelésünket ma holnap 50 százalékkal le kell szüntetnünk. Textiliparunk azonban jelenleg nem exportképes, mert az előző kormányok exportképességünket nem támogatták, sőt hátróztatottan kedvezőtlenül befolyásolták lehetetlenné látszó rendelkezésekkel, így pld. kész textilipari termékekre exporttelleket rónak ki. Szóval fizetni kellett azért, hogy valaki kész árut külföldre exportáljon. Hogy azonban valamely ügyes embernek az exporttára dacára se sikerüljön a kivitel, ravaszul — okosan, jól meterheltek vámokkal az ipar részére behozott nyersanyagokat, félkész és gyártási segédanyagokat (chemikáliák, festékek

stb.) hogy ezáltal egekig emeljék a román gyárból termelési költségeit. Ezek után érthető, hogy vámvédelem mellett is a hazai textilipar és a többi ipar helyzete is kedvezőtlen és ha vannak feleslegesen, ezek oly jelentéktelenek hogy egy krízis esetén már kétséges az üzem fenntartása. A gyáraknak nincs keresete, a román ipar helyzete válságos!

Az új kormány feladata

Az új kormánytól mi, román gyárból, nem azt várjuk, hogy még nehezebbé tegye a helyzetünket, hanem hogy segítsen rajtunk hogy el ne pusztuljunk, mert még vámvédelem dacára is, ez lesz az eset, ha a gyárból a kormány hathatós támogatásában nem reszesül.

A meglévő vámtarifa nem megfelelő. Sok benne az indokolatlan, meg nem gyarázható és felesleges vámtétel, melyek tisztán a kincstár finandialis szempontjából mindent megdrágítanak. Ezeket le kell építeni. De ne essünk abba a hibába hogy ott, ahol vámvédelem szükséges, mint ahogy az ipar legnagyobb részének nagyon is kell a vámvédelem, ott változtassunk, mert ha ez a szerves hibába elkövetettnék akkor egy szomorú napon az egész hazai ipar becsukja a boltot. Ez elkerülhetetlenül bekövetkezik. En azonban optimista vagyok és bízom benne, hogy az új kormány nemcsak legtárgyalagosabban nagy körültekintéssel, szakértők és az érdekeltség meghallgatásával fogja ezt a kérdést megoldani, hanem egyéb bajainkat is orvosolni fogja.

Le kell építeni a nyersanyagvámokat

Száz meg száz vámtétel, amely oly nyersanyagokra, félkész és kész árukra vonatkozik, amelyek az országban sem nem termelődnek, sem nem gyártanak és amelyek a mezőgazdaságunknak, iparunknak és kereskedelmünknek csőrendű szüksége van, felesleges. Igaz, hogy ez az állam költségvetését erősen befo-

Első Máramarosi Hajlitott Butor- és Faárugyár Rt.

Sighetul Marmatiei (jud. Maramureş).

E szakmában hazánk legrégibb és legjobban bevezetett butorgyára!

Ügyeljen a gyári jelre!

Szállit mindennemű hajlitott butort, u. m. székeket, karosszékeket, garnitúrákat, tea-felzolgáló, kávéházi és szalonszobákat, előszobafalakat, ruhaálványokat, fogasokat. Mérsékelt árak! Figyelmes kiszolgálás! Kérjen képes árjegyzéket!

lyásónak de véte és az összes De ne nyuljlyek a fejlődőmert milliónyi ónyi életéről. M rul a vámbevészerint, ezek a szanak, hogy a vetése a vámoése esetén egpedig bevétel sem adóban, h zunk, hogy le fentebb emítel val a kincstár kenni fog, tehát zokat a vámo vata az, hogy ne sorvassza el. Hogy miért s lapok vámvédel dathban fejerez melünk, mint tényezők, amek okozzák, rajtu szágunk speciá magyarázatuka kezok:

1. A külföldi mafláb.
2. Nagy ny vesztésegei. Na van szükségün európai nyersa árut termelő h
3. Valutánk csolatos nagy f
4. A munkál latokban is abs
1. A románia lyebb a teljesít tettebbiparu ipa ten.
6. Nagy kam áruadósságnál, a letáratu kihibek
7. Többszörös és magas szom paigysága.
8. Alkalmi és mes és nehézk
9. Az export dón prémák el
10. Fuvarkölt
11. Vasúti sz
12. Biztosítási soknál.
13. Vasút rész
14. Keresked lassu ügymenet behajtási, árver
15. Csőd- és sok hibái.
16. Hegáti m sérelmes volta, s

lyásolná de végre is ez az összesség érdeke és az összesség, az Állam.

De ne nyuljunk oly vármokhoz, amelyek a fejlődő ipari lélekében érintik, mert milliónyi emberről van szó, milliónyi életéről. Másrészt a kincstár reánszorul a vámbevételekre is és tudomásom szerint, ezek annyira fontos szerepet játszanak, hogy a pénzügyminiszter költségvetése a vármok és adók súlyos csökkentése esetén egyensúlyát elveszítené. Már pedig bevétel nem lesz, sem vámban, sem adóban, ha csak egyszerűen leszavazunk, hogy le a vármokkal. Az állalam fentebb említett vármokok leszállításával a kincstár bevétele amugy is csökkenteni fog, tehát minék szállítsuk le még azokat a vármokot is, amelyek helyes célzata az, hogy a külföld ne tegye tönkre, ne sorvassza el hazai iparunkat.

Hogy miért szorulnak a hazai iparváltások vármokdelemlre, azt röviden egy mondatban fejezem ki: mert drágábban termelünk, mint a külföldi gyárak. Azon tényezők, amelyek a drágább termelést okozzák, rajtuk kívül fekszenek és országunk speciális viszonyaiiban találják magyarázatukat. Ezen tényezők a következők:

1. A külföldinél sokkal magasabb kamatláb.
2. Nagy nyersanyagraktárak kamatvesztései. Nagyobb készletek tárolására van szükségünk, mivel távol esünk az európai nyersanyagpiactól és a félkész-áru termelő helyektől.
3. Valutánk ingadozása és ezzel kapcsolatos nagy fedezési kamatköltségek.
4. A munkabéreknek külföldi viszonylatokban is abszolúte magasabb volta.
5. A romániai ipari munkásnak esékélyebb a teljesítőképessége a külföldi fejlettebb ipari munkásságnál szemben.
6. Nagy kamatvesztések a romániai áruadósságnál, a másrészt uzualis hoszu lejáratu kibitelezések miatt.
7. Többszörös forgalmiadók, luxusadó és magas személyi adó, jövedelmi adók nagysága.
8. Állami és vasuti tartozások késedelmes és nehézkes kiegyenlítése.
9. Az export lehetetlensége, míg külföldön prémium elősegítik a kivittelt.
10. Fuvarköltések nagysága.
11. Vasuti szállítás bizonytalansága.
12. Biztosítási díjak a vasuti szállításon soknál.
13. Vasut részéről kártvétel ványa.
14. Kereskedelmi igazságszolgáltatás lassu ügymenete és ezzel kapcsolatos behajtási, árverési nehézségek.
15. Csőd- és fizetésképtelenségi eljárások hibái.
16. Regáti moratóriumj intézmények sérelmes volta, stb.

Az új kormánytól tehát elvárjuk egyrészt, hogy a vámvédelmi politikán semmit se változtasson, másrészt, miután iparunk legnagyobb része már annyira fejlődött, hogy a belföldi piacon kívül már kivételre is szorul, hogy ezt a kivittelt kormányintézkedésekkel elősegítse. E tekintetben következő kívánságaink vannak:

1. Hogy az összes olyan vámtételek után, amelyek behozhatatlan az ipar részére szükséges nyersanyagokra, félkész áruakra vagy gyártási anyagokra (festék, kémikáliák) vonatkoznak, a várm töröltessek, amennyiben az országban nem gyártatnak, vagy nem termelnek. Ezáltal versenyképességünk emelkedne. Külföldi országokban nyersanyagokra nincsen várm. Ha azonban ez technikai okokból kérésztülvihető nem volna, akkor a vámlörvény végrehajtási rendeletében adjon a kormány utasítást a vámközvegeknek, hogy az exportra kerülő áruk után a fentebbi nyersanyag, élehatározották, hogy a karácsonyi ünnepek után megalakítsák a játékarukereskedő gyártmányok, gyártási anyagok (festékek, kémikáliák) után fizetett behozatili vármok utólag visszatértesse nek. Ez benne van már ugyan a régi vámtörvényben is, de sajnos végrehajtási utasítás és rendelkezés hiánya lehetlenné teszi a kivittelt.

Ipari cikkek exportja valutánk biztonságát is emelni fogja, mert külföldi fizetési eszközökre teszünk szert.

Azt hiszem a hazai iparnak nyugtalanodásra oka nincs, noha általában azt híresztelik, hogy az új kormány agrárius jellegű. Biztos, hogy a kormány nyugodt megfontolásán és objektivitásán kívül a pénzügyminiszter ur vétójában is bizhatunk, mert neki a kiadásokhoz bevételekre is van szüksége. A vármok lerombolása milliókat érintene, kétségbeesést és kenyérméltatlanságot jelent és azonkívül a költségvetési egyensúlyt is felborítaná. Ha egész Európa és Amerika azt kiabálja: „Védekezünk”, Románia sem ugorhat a sötétbe.

Országos egyesületbe akarnak tömörülni a játékarukereskedők. A kolozsvári kereskedők karácsonyi vására általában jól sikerült. Ezek óta nem volt a karácsonyi előtti hetekben olyan forgalom, mint most. Csupán a játékarukereskedők és bazárosok örömebe vegyült egy kis öröm, az, hogy egyik-másik nem szakmabeli kereskedésben a régi tradíciók ellenére játékarukat hozták forgalomba. Ez ellen a kolozsvári játékarú és bazáránál kereskedők az iparkamaránál és iparhatóságnál intervenáltak, de miután az ipartörvény erre vonatkozó rendelkezései hézagosak, akciójuk nem vezetett sikerre. Ez a kudarc azonnali nem vette el kedvét a kolozsvári kereskedőknek, sőt országos mozgalom fögindítására buzdította. A kolozsvári kereskedők egyesületet és csatlakozásra hívják fel az ország többi hasonlómájú kereskedőit is. A mozgalom bojkottot tervez nemcsak azok ellen a másszakmájú kereskedők ellen, akik játékarukat hoznak forgalomba, hanem azok ellen a játékarú nagykereskedők ellen is, akik eze ket áruval látják el.

Visszaesett a kötött-szövött áru ára. Az idei karácsonyi vásár a textilszakmában aránylag jól zárult, annak ellenére, hogy a vásárlóközönség kellemes meglepetésére a kötött-szövött áruk olcsóbbak lettek. Ugy a trikottásárak, mint a harisnyaárak piaci ára megközelítőleg 20 százalékkal visszaesett. Ez

Apróhirdetések

Sürgösen eladó harisnyagyár, kezi- és villanygépek, elköltözés miatt. Cluj, Görögtemplom-u. 2.

Világi szabadalom eladó, könnyen gyártható. Cim: Czaga Lajos Cluj, Regele Ferd. 3. 1427

Nagy raktárkészlet miatt elárult illiz, karsony, Velour és Sole kalapokat 150 le-től, beret sapkák 80 le-től.

Hecht kalapüzem Cluj, C. Reg. Ferdinand 36. Dej, Calea Traian 9. Női és férfi kalapokat fest, formál és tisztít szakzerűen és jutányosan.

Vége megszüntetjük gramfon és lemezzraktárunkat, ezért az 85 zez raktáron lévő gépeket és lemezeket féláron kiárultjuk. Legjobb alkalom szép karácsonyi és újévi ajándék beszerzésére. Triska I. Cluj, Str. Saguna 14. sz.

Keresek megvételre lakatosműhely részére munkapadot Értekezni a kiadóban.

Sipadt, vérszegény és gyöngye gyermeknevelőknek adjunk a hideg évszák beállítására **EGGER EMULSIOT**, mely a legjobb csuka máj olajból készült. — Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Mérlégekés könyvelő, német-magyar levelező, azonnali beállításra állást keres. Orakönyvelést is vállal. Megkeresések „Mérlégekés” jellegre keretnek. 1367

Fiatl párnák szép burorozott szoba azonnal kiadó. Polláknál, Nagyszamos-u. 12.

Hunwald Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám Üvegcsiszoló és tükrögyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újra fonsorozása

a jelenség országos jellegű ugyan, de sehol sem nyilvánult meg olyan erősen, mint Kolozsváron. Az áresés oka a túlfeszített versenyben van. Az utóbbi időben ugyanis, különösen Bukovinában, nagyon elszaporodtak a kötő szövőgyárak, illetve kisebb üzemek. Ezen a téren aránylag kis tőkével bárki önállósíthatja magát. Ezzel szemben az ilyen vállalkozásnál aránytalanul nagyobb forgótőkére van szükség, mert az éles verseny miatt a kondíciókat erősen lenyomják és a legtöbb üzem ma már kilenc hónapra is hitelez. Minthogy az ilyen trikotázsgyárak legtöbbje gyenge kezekben van, a tulajdonosok, amikor esedékeségeik vannak, sokszor önköltéségi áron alul is piacra dobják áruikat. Az utóbbi hetekben valósággal elárasztották Erdélyt a bukovinai kötőszövőgyárosok, minthogy az itteni detailkereskedelem szilárdabb alapokon áll. A bukovinai gyárak készpénzfizetés mellett sokszor 20 százalék kasszáskontót is

Modern esillárokat olcsón vásárolhat

Constructio-nál

Piața Unirii 32. Telefon 83. Szakszerű villany- és csengőszerelés

adnak, ami horribilis árendemény, ha figyelembe vesszük, hogy a normális kasszáskontó átlag 3-4 százalék szokott lenni. Ujabbban egyik nagyobb erdélyi gyárium is direkt eladást nyitott és az októberi árakkal szemben mintegy 20 százalékkal olcsóbban ad el. Ez a körülmény kényszerítette a kereskedőket arra, hogy bár készleteiket magasabb áron szerették be, ugyancsak 20 százalékkal olcsóbban értékesítsék raktárkészletüket.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

A MAGYAR KÖNYVKIADÁS ESEMÉNYE: A PANTHEON 15 KÖTETES MODERN REGÉNYSOROZATA.

A KIVÁLASZTOTTAK

Korunk legkitűnőbb íróinak legújabb és legértékesebb művei.

Havonta két kötet jelenik meg a következő sorrendben:

November	Március
1 G. HAUPTMANN A Démon (A német kiadással egyidőben.)	9 MAURIAC Sorsok.
2 KESSEL Rongyos hercegek.	10 WALPOLE Harmer John pünkösdi királysága
December	Április
3 WASSERMANN A Maurizius-ügy, I.	11 H. G. WELLS Mr. Blottsworthy a kannibálok saigetén.
4 WASSERMANN A Maurizius-ügy, II.	12 MEYRINK A nyugati ablak anyyala.
Január	Május
5 ANDRÉ GIDE Pásztorének — Isabelle.	13 KNUT HAMSUN Csavargók, I.
6 WERFEL Az érettségi találkozók.	14 KNUT HAMSUN Csavargók, II.
Február	
7 CONRAD Óregék és fiatalok.	15 EREDETI MAGYAR REGÉNY, AZ 1920. ÉVI MIRSZÁTH KÁLMÁN-PÁLYÁZAT DNYVERTES MŰVE
8 SCHNITZLER Teréz.	

A KIVÁLASZTOTTAK

egy-egy kötetének belti ára: füzve 82 lei, vászonkötésben 122 lei. Akik legelőbb karácsonyig megrendelik az egész sorozatot, a köteteket füzve **62 lei** vászonkötésben **88 lei** kedvezményes árban kapja.

A kedvezményes előjegyzés nem jár semmiféle anyagi megterheléssel, mert havonta csak két kötet árát kell kifizetni. A majdnem 50%-os kedvezményen kívül az előjegyzők a sorozat

MEGLEPETÉSSZÁMBA MENŐ 15-IK KÖTETÉT TELJÉSEN INGYEN KAPJÁK.

A páratlan kedvezményben mindenki részestül, aki az idemelékelt rendelélapot kiállítja és beküldi Lepage-nak

Ne mulassza el a kedvező alkalmat, mert az Ön könyvespolcáról sem hiányozhat

A KIVÁLASZTOTTAK

nagyértékű, érdekesítő regény-sorozat

MEGRENDELŐLAP

Libreria Lepage könyvkereskedés Cluj-Kolozsvár

Ezzel megrendelem A KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatát 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és az első 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

FÜZVE 62 lei kedvezményes árban. KÖTVE 88 lei kedvezményes árban. A két könyv árát minden hó elején előre beküldöm. 12 lei portóval. Minden elején tessék két kötetet utóvétellel küldeni. 20 lei portóval. A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknel.

Név: _____

Foglalkozás: _____

Pontos cím: _____

„UNIO” vegyileg fest, tisztít, Cluj. Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan szállítunk.

Karácsonyra

ADESGO-t

ajándékozok az asszonynak,
ADESGO-t a leánynak,
ADESGO-t az ismerősöknek

45 **ADESGO** 48

ADESGO

Voil

az elegáns hölgy harisnyája

Minden jobb detailüzletben kapható

Színház - Művészet

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

December 25, kedd délután: Traviata.

December 26, szerda: Carmen. John Sullivan vendégjátékával.

December 27, csütörtökön délután: Lakmé.

December 28, péntek: Manon.

December 30, d. u.: Az eladott menyasszony.

A Magyar Színház műsora:

Szerda fél 3-kor: Éva grófnő. (Operette-
ujdonosság. Mérsékelt helyárakkal.
Karácsonyi Ilvek, Kondor Ibolyával,
Kun Magdával, Sólyom Győzővel,
Tomba Bélával, Ihász Aladárral,
Leőveyvel. Sorozatszám 196.)

Szerda 6-kor: Aranyhattyu. (Operette-
ujdonosság, Kondor Ibolyával, Betegh
Béivel, Kun Magdával, Tomba Bé-
lával, Ihász Aladárral. Sorozatszám.
197.)

Szerda 9-kor: Eltörött a hegedűm. (Ope-
rettdonosság 6-odszor. Bérletiszűnet-
ben. Körösy Dudas és zenekarának
közreműködésével. Karácsonyi Il-
vel, Betegh Béivel, Kun Magdával,
Sólyom Győzővel, Tomba Bélával,
Ihász Aladárral. Sorozatszám: 198.)

Csütörtök: Ezüstsrály. (Operettre-
viz. Uj szereposztással. Napibérlet 20.
szám. A. Sorozatszám: 199.)

Péntek: Eltörött a Hegedűm. (Operett-
ujdonosság, 7-edszer. Bérletiszűnetben.
Sorozatszám: 200.)

Szombat délután fél 4 órákor és fél 6
órákor: Koldus és királyfi. (6 fel-
vonásos mesejáték, Lubinszky Tibor-
ral. Gyermekelőadás 20 és 10 lejes
helyárakkal.)

Szombat: Az utolsó Verebely lány.
(Dzessz-operettujdonosság, először.
Kondor Ibolyával, Pálffy Olyval,
Kun Magdával, Sólyom Győzővel,
Tomba Bélával. Ihász Aladárral.

Premierbérlet 20. szám. Sorozat-
szám: 201.)

Vasárnap délután fél 3 órákor: Szeret-
lek. (Párisi operettujdonosság, mérsé-
kelt helyárakkal. Sorozatszám: 202.)

Vasárnap 6 órákor: Eltörött a hegedűm.
(Operettujdonosság 8-adszor. Rendes
helyárakkal. Sorozatszám: 203.)

Vasárnap 9 órákor: Az utolsó Verebely-
lány. (Dzessz-operettujdonosság 2-od-
szor. Bérletiszűnetben. Sorozatszám:
204.)

Hétfő. Szilveszteri kabaró: Egyfelvonáso-
sok, magánszámok, tréfák. Mit járna
mezelelül? A csempész stb. (Tíz
eleven újévi malac kiszólása a kö-
zönség között.) Ki akar moziszenés-
zenni? A jelenlétek a szinpa-
ra mennek, a női a legalkalmasabba-
kat kiválasztja a bíráló bizottság,
azokról a színház főlvételeket készít-
tet s ezeket a főlvételeket kiküldi
Hollywoodba. Sorozatszám: 205.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden délelőtt 11 órákor: Mizimatiné.
Iancsi és Juliska. Bakficsosnyek (15
és 10 lejes helyárakkal.)

Szerdán délelőtt 11 órákor: A hetedik
bandita. (Kalandor film 6 felvonás-
ban. Főszerepben: Henry Carrey.
Helyárak 20 és 10 lej.)

Szombaton délután fél 4 és fél 6 órákor:
Koldus és királyfi. (6 felvonásos me-
sejáték Lubinszky Tiborral. Gyer-
mekelőadás 20 és 10 lejes helyárak.)

Vasárnap délelőtt 11 órákor: Nagyszabá-
su matiné. Koldus és királyfi. (6 fel-
vonásos mesejáték Lubinszky Tibor-
ral. Gyermekelőadás 20 és 10 lejes

Késműves, orvosi műszerész,
nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám.

Acélárakülönlegességek raktára, kocsolyák
gyári árban, nagy választékban. Sakterkések,
konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák
a legjobb minőségben kaphatók.

Reșicai Kereskedelmi Részvénytársaság

Reșița-Timișoară-București

Gyarmatárak
közvetlen behozatala
a termelőhelyekről

Nagy kiárúsítás!!

A legújabb női kabátok és szőrmebundák
minden elfogadható árban kiárúsítatnak a

Diamantstein Lázár

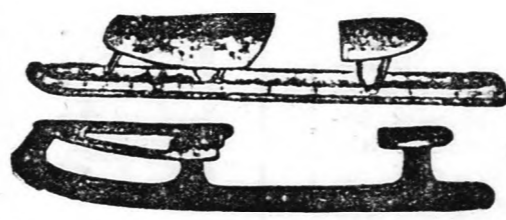
konfekció áruházában Cluj, Reg. Ferdinand 25. (Főpostával szemben.)

Szőrmebundák	5000 leitől
Női modell kabátok	2000 "
Leányka kabátok	1200 "

Kiárúsítás!

Kiárúsítás!

Több mint 1200 pár
hokey mű- és gyorsfutó

ből választhat, ha idején felkeresl

Kun Mátyás Fia

szaküzletét: Kolozsvár, C. Victoriei 2.

Köszönettel, javítás és nickelés kifogás-
talanul eszközöztetik.

Utazó urak! Hotel Park

(vis a vis gara Satu-Mare)

Restaurant Katz מלון קאץ
házi konyha, gyors és
figyelemes kiszolgálás. Garantiált féreg-
mentes szobák kaphatók

ANTON ROSENZWEIG

Cluj, Piata Mihai Viteazul 37-38.

Héber könyv, gyapju-
és selyemtárcsák, va-
lamint rituális cikkek
nagykereskedése.
Nagyban és kicsinyben
Alapított 1890-ben. 1890 עמ

Kedd, 1928. d.

Szó

NEUMANN

LIT

Faptan

Gyomor-, vese-
betegeknek legj-
DACIA vizelít-
Reg

RADIO

Com. No. 121

Cluji képvisel

Szőrmés-bekecs Lei 4500.-

Télikabátok Lei 4400.-

Knicke nadrág Lei 900.-

NEUMANN M. CLUJ, FÉRFI ÉS FIURUHAÁRUHÁZA FÓTÉR 14.

LITHYNIA Gyógyvíz

Faptamási ásványvíz

Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csúsz-banáknak legjobb orvossága. Képv. s let. DACIA viztelítő-fizem. - Cluj, Calea Regele Ferdinand

Művészi **perzsaszőnyeg** szövött gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövőkellékek legelőnyösebb beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. Ep. Ctorgariu (Uri-u.) 14.

RADIO Tár-gu-Muresen **Révész Ernő**

A Matild-viz egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

Rem. szabad. No. 13106. sz. **VEZUV** Szabadalom jelölve minden államban.

Várakozáson felüli megépítést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika leg gyorsabb vívmányai! 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vaságyhához alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja: **Veiszberger Timisoara.**
Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők.

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK
EGY **„ZEPHIR“** KÁLVHA

mely 10 kg. fűt egy 80 m² szobát 24 órában
Lepje meg vele a családját és saját magát!

Gyártja: **Szántó Dezső és Fla**
redőny és kályhagyára
Oradea, Str. Marasesti 8.

Kolozsvári vezérképviselet Babés & Co. vasnádvar.
Acéltelmez-redőnyök. Esslingeni faredőnyök.
Vasszerkezeti cikkek.

Arany-, ezüstbevéltás!
Legelőcsőbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, menörák és hasonló dísz tárgyakban

Grünfeld ékszerésznél
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.
Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

Ingyen kap minden vevő egy kelemes ajándékot az **„IDEAL“** kalapüzletben

Cal. R. Ferdinand (v. Wesse-lényi ucca) 8. szám. (Sipos-ház.)

A legdivatosabb **bársony, filc, Solé** és **Velour** női kalapok **vételáron** alul a tulhalmozott készlet miatt. Férfikalapokat 48 óra alatt a legszebben formál és alakít gyári árban.

Nagy karácsonyi vásár!
Szabó Jenő
dívatkülönlegességek nagyáruházában
CLUJ.

Karácsonyi ajándékul egy ruhára való keimét adok minden vevőnek, aki 1000 leies készpénz-vásárlást eszközöl.

Fenti kedvezmény vidéki utánvételes megrendelésekre is érvényes!

Antik szalon garnitúra
komplett, csodaszép kivitelben olcsó árban sürgősen eladó.

Perzsaszőnyeg
nagyon szép mintával 320x230 tel jesen új állapotban 15000L. eladó.

Rosenberg régiség heres kedőnél
Cluj, Calea Victoriei 5. szám.

MÁRTONFFY TESTVÉREK et Co.

karácsonyi nagy vására egyedüli a maga nemében

Legujabb modellek legelegánsabb szőrme bundák és női szövet kabátok elismert olcsó árak mellett a

MÁRTONFFY TESTVÉREK et Co.

szőrmenagyáruházában Cluj, Piața Unirii 20

Gallérozások a legolcsóbb árban. Előzékeny kiszolgálás. Olcsó árak.

Hogyan asszimilálnak a görögök?

Jaques Kohn romániai származású ember és néhány évtized óta él Szalonikiben, előkelő zsidó pozícióban; az összes zsidó iskolák rektorja. Több ízben járt Palesztinában és abból a célból, hogy Szaloniki zsidó ifjúságának nevelésügyét szellemi vonatkozásokban bekapcsolja a palesztinai iskolázatásba. Bizonyára nagy része van neki abban, hogy a mai ifjúság és a tegnapi még jól beszélő a hébert.

— Hogy mi lesz a holnap ifjúságával? Ki tudná azt megmondani — aggódalmaskodott. A görög kormány átvette az összes felekezeti iskolákat, a régi tanerőket meglégyta ugyan, de olyan kevés heti órát hagyta a zsidó tanítványok számára, hogy a héber tanításnak eddigi tempóját aligha fogjuk tudni megtartani.

— Az állam a zsidó községtől hétévenköt osztályt vett át ötven tanerővel. Az új helyzet a régi községre a regótól eltérő iskolapolitikát diktált, ami abból áll, hogy a gyermekeket iskolaköteles koruk előtt héber nyelvre oktadják, abból a célból, hogy a kevés hetiórában ami rendelkezésre áll a zsidó ismeretek tanítására, héber nyelven lehessen — nyitni bővíteni — oktatni. Mi mindent megteszünk arra, hogy a héber kulturabau megszerzett pozícióink megmaradjanak. A jövő tük, vajjon ezt a célunkat el fogjuk-e érni. Mert a görögöknel jobban asszimilálni egyelőre nem tud. A gimnáziumokban minden más nemzetiségű közt, legszívesebben a zsidó ifjakat veszik föl, azt mondják, életrevaló, az ősi görög kultúra reneszánszát legjobban befogadó elem, amelytől sokat várhat a görög köztársaság jövő generációja. Csábító és méltányos dolgok ezek, mi ezért hálfával veseltünk a görög kulturális élet irányítóival szemben, de pillanatig sem hagyhatjuk figyelmen kívül a tényt, hogy zsidók vagyunk, régi és eleven kultúrával, amit nem hanyagolhatunk el, hanem az általános haladás érdekében folytatni kötelességünk.

Az inspektor felsorolta a ma működő szociális és emberbarát zsidó intézményeket, és eszébe juttatni kell és respektust kell éreznem ez emberek jósa és áldozatkészsége iránt. Gazdasági pozíciókban kiszorulva, elhelyezkedésüket keresve szegénységben és bizonytalanságban élnek Szalonikiben a zsidó tömegek, mégis üszelnek és nem engedik, hogy az arva házbán az alapítók intencióján túlba essék. Száz fővenek számára csináltak helyet az árvaházban és három év óta — ez a bezárulás dátuma — ez a szám nem csökkent. Az árvaházból kikérültek helyet mindig betöltötték és az intézmény nyitását nem engedték csökkenteni eppoly kevésbé, mint a „Chesed Vörachaimin” nevű egyesületet, amely a szülőkötöket tüzelőanyaggal s nyers élelemmel látja el. Van egy egyesületük „Matanot Lö-cyonim”, amelyet újabb léptettek életbe olyan gyermekek megebédeltetésére, akik különben éheznek. Hétszáz gyermek kap naponta ebédet. A habitusuk után nézve, bizonyára csupa olyan eseméto, akinek ez az egyetlen napi élelme. Szaloniki zsidó asszonyai külön iskolát tartanak fenn szegénysorsu leányok ipari kiképzésére (Bónot Jisrael) és van egy egyesület „Tora umlach”, ahol könyvekkel, füzetekkel és egyéb iskolaszerekkel látják el a rászorulókat.

— Hogy maguk mindezt meg tudták csinálni jegyeztem meg — annak nyilván egyik oka az is lehet, hogy a törökök idejében, vagy talán most is, erős befolyásuk van a város ügyeinek intézésében. Jaques Kohn tiltakozó mozdulattal és keserű mosolyal közölte velem, hogy a törökök a város irányítására ugyan nem rendelték ki saját ozmán testvéreiket, ezeket egy ilyen fontos, európai jelentőségű kikötőváros irányítására nem tartották ugylátszik eléggé életrevalónak, de a zsidókat sem bízták meg a város adminisztrálásával, ezt a török lakosság miatt nem tették, politikából, nem akarván fölkeltetni az irigységet és a félté-

kenység ördögét a hasznos zsidókkal szemben. Így tehát elővették a „dönméket”, akik származásra zsidók voltak, de faj minden előnyével és fogyatkozásával, akik azonban vallásra izlamok voltak és ilyen módon mindenféle posszibilitések. A dönmék, mint a város hivatali irányítói, teljesen hivatásuk magaslátán állottak és nemcsak jó közigazgatásról gondoskodtak, hanem igyekeztek abban a bekecsvilágban a város jó hírnevét is megőrizni. Olyan egyéniségek, mint a tragikus végü Dsavid bey, Törökország világszerte ismert pénzügyi tekintélye, akikből került ki, ugyanabból a városból, ahol Kemál pasa töltötte fiatalágát. Ugyanaz a Kemál pedig hatalmas megszilárdítása érdekében, mint ismeretes, kivégeztette a progresszív politikust.

Az új-törökök alkotmányterv forradalma után a városi adminisztrációt kivették a dönmék kezéből és forradalmárokat ültettek a vezető pozíciókba. De ez nem tartott sokáig, mert kijött 1909-ben az első, majd következett 1912-ben a második balkánháború, amikor Törökország később a bukaresti béke rendelkezései alapján Szalonikit átadta a görögöknek.

Az átvétel első napjait a város huligánjai pogrommal szerették volna emlékeztetése benni, de a király határozott parancsára Venizelos a legszigorubban megakadályozott minden rendbontást. A görög miniszterelők egyébként a párisi „Alliance” és a „Jewish Colonisation Association” reprezentánsai előtt tünépélyesen kijelentette, hogy a zsidók összes jogaikba meg erősítettek, községi autonómiájuk megmarad, üzleteiket és ipari üzemeiket vasárnap nyitva tarthatják, hogy ősi munkaszüneti napjukat, a szombatot megtarthassák szent hagyományhűséggel.

Két-három évig a görögök uralma alatt a szombatot zavartalanul és gazdasági károkozás nélkül meg lehetett tartani, akkor azonban a görög politikában új rezsim kezdődött, amelynek programjába nem tartták beilleszteni a zsidók évszázados jogait.

Így tehát a zsidók egy ideig két napon át pihenltek erőiket és a szünetet régi zsidó módra tanulással, önképzéssel töltötték. De az élet a maga kiméletlenségével arra kelt ma még nem tűri a heti öt munkanapot, úgy hogy Szalonikiben, a szefárd zsidóságnak ebben a hagyományoktól megszentelt városában hétről-hétre egyre többen nyitják ki szombaton boltjaikat és műhelyeiket.

Abraham Matolon a szaloniki zsidók egyik parlamenti képviselője, a másik Mordechaj Bezanasi. Matolon, tekintélyes kereskedő, akinek nagy automobil- és motorbicikli raktára van Szalonikiben a Rue Metropole huszas szám alatt, míg Bezanasi Mordechaj jótollu zsurnaliszta, akinek a Le Independent című francia nyelvű cionista újságnál egy rozoza íróasztala van. Noha a sorrend érdekében most illeik a két politikussal trétt találkozásomról referálni, de keleti dolgokról írván, eltértek a sorrendtől és előbb Matolon urral történt találkozásomat mondom el, ezt megelőzően pedig közlöm, hogy Szalonikinek a múlt parlamenti ülészak alatt két kommunista képviselője is volt, akik a nemzsidó és zsidó proletárikusok képviselték: Chaám Ventura újságíró és Melech Sulam kiskereskedő. A két hónapja nem sokat tudott beváltani sem a pártprogrammból, sem a szegénységnek adott ígérelekből, úgy, hogy a legutóbbi választásnál már nem is jelölték őket, helyettük Isak Sakí szabómester lépett föl, de ő kibukott. Tevékenységüknek van néhány jele a város külső részén, ahol minden második házban ma is látható egy ríkió vörös sarló, amire enyhén ráborul egy hatalmas kalapács: a paraszt és munkásuralom szimbóluma. Többet — mondják a szalonikiak — nem tudtak elérni és ezért ha-

ragusznak is rájuk, ők viszont, akik minden bőlük telhető elkövettek a város leszegényedett tömegei érdekében, azt mondják, hogy az erőviszonyokban van a hiba. Egyébként nincs semmi baj. Ventura tovább cikkezik a héber betűs spanyol Avantiben, Melech Sulam kicsi boltjában stancilít pörget, Isak Sakí pedig gondosan varrogatja a gomblyukat, szidja a tanoncát és haragszik a zsidókra, akiket nem lehet egy platformra hozni. Ezt minden héten egyszer pama-szosan megírja az Avantiban, de teljes eredmény nélkül. A zsidó sajtó ugyancs számos platformot képvisel és ennek megfelelően a városnak hét zsidó napilapja van. Négy- és hat-oldalas újságok, mindegyik napi kétezer-kötezeröttszáz példányban jelenik meg, de külön-külön mindegyik azt a szilárd meggyőződését hirdeti, hogy a közvéleménynek ő az egyedüli megbízható szószójtója. Legszolidabb és legnívósabb, gazdasági, poli-

tikai és kulturális kérdésekben legszámottevőbb mégis a David Florenai újsága a Le Flambeau, amit a görög politikában is lényezönek tartanak. Nincs leköteve semmiféle irányzathoz, míg Bezanasi lapja a Le Independent és a spanyol-jiddis El Pueblo kiindolónan cionista irányzatú. A görögök felé való asszimilációt a Le Progress propagálja, az antionisták szövetsége a spanyol La Verdát, míg az H Tiempo az a kedves újság, amelyek típusa mifelénk is elég gyakori. Ma cionista, holnap asszimiláns, holnapután konzervatív, csütörtökön venizelista, pénteken királypárti, szombaton bolsevik, vasárnap szociáldemokrata. Mindenütt vannak ilyen újságok mert mindenütt vannak ilyen emberek.

A cionistáknak hivatalos hetilapjuk van, spanyol nyelvű, a neve: La Renaissance Djordja. Ennek a lapnak van a legnagyobb példányszáma. Ezt mondták nekem a föderáció irodájában és amikor a barátam ezt velem közölte, nagy meglepődéssel vottam tudomásul, de ők nem előszedtek meg ezzel, hanem arra kényszerítettek, hogy nézzem meg a könyveiket és lássam, hogy ebben mi a tulzás.

(Folyt. köv.)

HOTEL IMPERIAL PALACE
Igazgató: TASCU CIONU.
Calea Victoriei No. 47. Bukarest
Telefon 312/82 Szemben a királyi palotával. Telefon 312/83
Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan burtozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legújoktele-Arak 150 leltől felfele. sebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

Málnási SICULIA gyógyviz
az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.
A köhögést, rekedtséget, torok, gége-hurut tünetelt enyhíti. A gyomorérest és nyomást gyökeresen megszünteli. Epebántalmaknál kiváló. — **Kapható mindenütt**
Központi elárulsítás: Oradea, Strada Saguna No 17.

Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság
Timisoara, Belváros Szent-Györgytér.
Saját intézeti palota.
Alapítási év: 1906. Alapítási év: 1906
Saját tőke: 175,000.000 Lei
Betétek: 500,000.000 Lei
Fiókok:
Timisoara-Belváros,
Timisoara-Józsefváros,
Timisoara-Gyárváros,
Jimbolia,
Resita,
Oravita,
Orsova,
Lugoj,
Sannicolaulmare,
Periam,
Comlosulmare.
Mindennemű bankügyi művelet legelőnyösebb keresztülvitele bel- és külföldön.

KIADÓHIVAT
Str. Bar
SZERKESZTO
Ejli telet
ELŐFIZETESI
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Egy óra.
IX évfolyan
1928 Dec
* 5689

AZ U

Az új parlame
kult. Az esemén
igen adott időt
az ünnepegyes
sősége: fölött
hozó testület m
kezdetbe munká
megvívta első a
nában az egymá
lek. Ezekből az e
mésztesen a kor
győztesként, tusz
olyan ponton igy
ilyen a kormányt
tényleges esemén
bok tisztasága és
különös és keser
nényeknek, hogy
lasztási terrorjat
ígykezett a par
köz: eleménynek
politikusi nevéh
fogszörnyűbb ter
lasztási füződne
Goga az averes
mésztere és válas
Sándornak tohát
dön az első táma
vel fejtotta és va

Az első össze
mutatták azt is,
fog ebben a park
lokat egymashoz
ni. Mig a liberáli
negatívabb ellenz
a tou pric ellenz
vannak, addig az
bea; ellentétet es
miniszter temper
nemzeti parasztp
több analakikus
fesszor viszont, a
imák ez az örök
tert a nemzeti pá
goztatni kezd, l
jövetele egy új é
más politikában.
Jörgi még két t
ról példalozott, u
különösnek tetsz
Jörgával képesol
zokvencia egymá
nak a professzor
sa nem jelenthet
és pártja a vána
nak, míg a kise
ságból figyelik a
dását.

A felirati vita
rek deklaráción
zódok és azonna
eva költségvetes
vita itt is csupe
súra fog szorít
parlamentre kös
dig az új költség
kell lenni, hogy
fenntartás ne t
valyi költségveté
nak komplikáció
nek. Az új kö
rüen mindössze
sebb, mint az e
ben egy körülbe
főitot mutat fel
ügyminiszter a
ben többiben is
1929. évi budget
manýzásnak tart
költségvetést mé